

JUTRO

Naročnina: ena mesečno 26 Din, na leto 260 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Konjicova ulica 5. Telefon šte. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 440.

Članci: Kocanova ul. 2. Telefon šte. 190.

Reklame: na se vračajo. - Oglaš po tarifi.

Upravištevno: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Ispravnostni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri gost. čest. zavodih: Ljubljana
št. 11.842; Praha čisto 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 3. junija.

Skoro celo pomlad so trajala reparacijska pogajanja v Parizu. Po čisto burnih debatah, po trenutkih, ko so pesimisti sodili, da je vsega konec, ko so nekatere delegacije že pripravljale prtljago za odhod, se je vendarle posrečilo najti rešitev. Najboljše znamenje, da je zdaj že vse v redu, je odpočitovanje g. Pierponta Morgana, ameriškega izvedenca in milijardierja. Edina še nerešena točka je belgijska zahteva, da se v novi reparacijski načrt ustavi tudi nemška odškodnina za marke, ki jih je Nemčija med okupacijo prisilno vrgla v promet v Belgiji. Po najnovejših poročilih pa je z gotovostjo pričakovati, da se zaradi te zadeve reparacijska konferenca, ki je prebrodila čisto drugače težave, ne bo razbila v zadnjem trenutku. Zdjaj se v hotelu »Jurij V.« že izdeluje končna redakcija poročila, ki pride pred plenarno sejo prihodnje dni. Verjetno je, da bodo delegacije še pred koncem tedna podpisale poročilo, s čimer bo pariška konferenca strokovnjakov tudi formalno zaključena. Potem bodo imele besedo zopet prizadete vlade, ki bodo končno veljavno sklepale, ali sprejmejo v izvedbenem poročilu doseženi kompromis ali ne.

Vlade so si, kot je znano, iz vsega začetka ohranile popolnoma svobodno roko napram posvetovanjem večšakov prav tako kot svojčas, ko se je izdeloval Dawesov plačilni načrt. Toda, kakor tedaj, tako tudi sedaj ne bodo mogle preiti preko soglasnega sklepa izvedencev glavnih prizadetih držav in več kot verjetno je, da bo v Parizu doseženi rezultat obveljal kot meddržavna pogodba.

Kakšen je pariški sporazum? Zelo zadovoljen ni z njim nihče, kar je pri kompromisih, kjer mora vsak popuščati, pač razumljivo. Nemško časopisje je popolnoma v svoji vlogi, ko razglasi, da prevzema Nemčija pretežno breme, ki ga ne bo mogla prenašati, če zavzamejo ne omogočijo zboljšanja nemškega gospodarstva. Navdušeni pa tudi ne morejo biti upniki, ker jim je zamajeno dokaj manj kot bi dobivali po Dawesovem plačilnem načrtu, ki je dosedaj brezhibno funkcioniral.

Objektivni opazovalci mora pa ugotoviti naslednja dejstva: Nemško breme je izdatno olajšano. Dočim bi morala po Dawesovem načrtu plačevati Nemčija letno po 2 in pol milijarde zlatih mark — prihodnja leta celo po par sto milijonov več — bodo znašali plačilni obroki Youngovega načrta le 2050 milijonov, prva leta celo dokaj manj. Na vsak način prihrani Nemčija čez pol milijarde na leto. Nemčija pa je dosegla ne samo zelo ugodno revizijo Dawesovega načrta, marveč je s pomočjo Amerike izdatno znižala zavezniške zahteve na tej konferenci, ki so že same po sebi bile precej skromnejše. Kar so zahtevali zavezniki v svojem aprilskem memorandumu, bi predstavljalo danes vrednost 39 in pol milijarde zlatih mark. Schacht je v svoji famozni spomenici ponudil 27 in pol milijarde, Youngova plačila pa predstavljajo današnjo vrednost 36 in pol milijard.

Druzi uspehi za Nemčijo je to, da sedaj ve ne le, koliko bo morala plačevati na leto, marveč tudi, koliko časa bo plačevala. Dawesov načrt pa ni doletel, kdaj ugasnejo nemške reparacijske obveznosti. Sedaj bo nemško gospodarstvo v stanu pravilno kalkulirati, kar je gotovo neprecenljivo korist. Tretja, morda največja pridobitev za Nemčijo pa je dejstvo, da more sedaj z gotovostjo računati na skorajšnjo in popolno izpraznitve zasedenega Porenja. V Youngovem načrtu sploh že ni več predvidena nobena postavka za vzdrževanje zavezniških okupacijskih čet. Končno bo dosegla Nemčija s sprejemom pariškega kompromisa ne le svojo teritorialno integriteto, marveč tudi svojo gospodarsko in finančno samostojnost, ker odpade neposredno jamstvo industrije in državnih železnic.

Zavezniki, med njimi naša država, morajo doprinesiti na žrtvenik sporazuma nove, težke žrtve. Nemške reparacije, ki štejejo kot važna postavka v državnih proračunih, so se močno znižale. Največji del pojde itak v Ameriko in Anglijo kot odplačilo za medvojne dolgeve. Na prave reparacije za obnovo opustošenih dežel pride mnogo manj nego po Dawesovem načrtu. Dobro pri vsem je vsaj to, da se ni izpremenil razdelitveni ključ v škodo manjših upnic in da se je odgodila zahteva po pritegnitvi »osvobodilnega dolga« nasledstvenih držav v nemški reparacijski načrt.

Upajmo, da ne ostanejo težke žrtve zaveznikov brez haska in da začenja s pariškim sporazumom nova, boljša doba med Nemčijo in njenimi bivšimi nasprotnicami. Pariški kompromis bo dosegel svoj pravi namen, če pride z njim do končne likvidacije vojne dobe in če prinese vsem narodom tako zaželeno ero miru, varnosti in medsebojnega zaupanja.

Skupen zakon o podaljšanju amandmanov

Amandmani starih finančnih zakonov, v kolikor niso v zvezi z izvedbo proračuna, ostanejo v veljavi za nedoločen čas

Beograd, 3. junija. p. Na predlog finančnega ministra je kralj podpisal zakon o spremembi čl. 76 finančnega zakona za leto 1929-30. Zakon se glasi:

§ 1. Odredbe dosedanjih finančnih zakonov in zakonov o proračunskih dvanajstlinah, ki se nanašajo na izvedbo proračuna in ki so bile v veljavi do 31. marca 1929., a prenehajo veljati s 1. avgustom 1929. Ne prenehajo pa veljati in torej veljajo še nadalje naslednje odredbe dosedanjih finančnih zakonov in zakonov o proračunskih dvanajstlinah:

a) Odredbe, s katerimi so obstoječi zakoni spremenjeni, ukinjeni, dopolnjeni ali raztolmačeni.

b) Odredbe, na podlagi katerih so izdane razne uredbe, pravilniki in eventualne spremembe.

c) Odredbe, s katerimi se odobrava-

je rešenja resornih ministrov in ministrskega sveta, ako niso dosedaj spremenjene, ukinjene, odnosno ako jim ni že potekel rok veljavnosti.

§ 2. Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v »Službenih Novinah«.

Kakor smo že poročali, je ministrski svet na svoji zadnji seji sklenil, da morajo resorni ministri vse one določbe bivših finančnih zakonov, o katerih protisocialistične obrambne skupnosti naj bi izšla tekom prihodnjih mesecev zveza meščanskih strank za nove volitve, ali celo zveza za fuzijo meščanskih strank.

V nasprotju s tem pa poroča »Daily Express«, da je Lloyd George priporočal, naj bi liberalci ne podpirali konservativcev. Vsak poizkus liberalcev preprečiti svojim pristašem podpirati

Angleški konservativci za ustanovitev meščanskega bloka

Laburisti naj bi samo upravljali, vladati pa bi jih blok ne pustil Liberalci niso zadovoljni s tako konservativno politiko

London, 3. junija. s. Konservativna stranka je že pričela razprave o volilnem izidu. Chamberlain, Churchill, Birkenhead in Balfour zahtevajo, naj se takoj uvedejo pogajanja z liberalno stranko za ustanovitev meščanskega bloka. Ta blok naj bi imel sprva samo nalogo, da bi zadrževal delovanje delavske vlade, da bi socialisti samo upravljali, ne pa vladali. Iz te taktične protisocialistične obrambne skupnosti naj bi izšla tekom prihodnjih mesecev zveza meščanskih strank za nove volitve, ali celo zveza za fuzijo meščanskih strank.

V nasprotju s tem pa poroča »Daily Express«, da je Lloyd George priporočal, naj bi liberalci ne podpirali konservativcev. Vsak poizkus liberalcev preprečiti svojim pristašem podpirati

delavsko stranko, ki je postavila na program aktivno mirovno politiko, s popolno izpraznitvijo Porenja, obnovo diplomatskih odnošajev s sovjetsko Rusijo in uspešno politiko proti brezposelnosti, bi imel za posledico razcepitev liberalne stranke. Lloyd George bo še tekom tega tedna sklical liberalne voditelje na oficijelno sejo, kjer bo določeno stališče stranke.

London, 3. junija. a. Po poročilih konservativnih krogov misli predsednik angleške vlade, Baldwin v kratkem najaviti ostavko konservativnega kabineta. Novi kabinet bo sestavljal najbrže voditelj delavske stranke Ramsay MacDonald, ker je Baldwin odločno zavrnil ponudbo liberalne stranke, da bi v novem parlamentu podpirala konservativno vlado.

Svečana otvoritev konference za trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Poljsko

Programatičen otvoritveni nagovor zunajega ministra dr. Kumanudija — Potreba čim ožjih stikov med obema državama Danes prične konferenca z meritornim delom

Beograd, 3. junija p. Danes dopoldne se je vršila v slavnosti dvorani zunajega ministrstva svečana otvoritvena seja jugoslovensko-poljske trgovinske konference, ki bo razpravljala o sklenitvi trgovinske pogodbe med Poljsko in Jugoslavijo. Poljski delegaciji načelule poljski poslanik v Beogradu dr. Babinski. V delegaciji je tudi državni podtajnik poljskega trgovinskega ministrstva dr. Dolezal.

Konferenco je otvoril zastopnik zunajega ministra dr. Kumanudi, ki je po pozdravu obeh delegacij naglašal v svojih izjavah veliko važnost teh pogajanj za uvrščene medsebojnih prijateljskih odnošajev med Jugoslavijo in Poljsko. S sklenitvijo trgovinske pogodbe naj se definitivno regulirajo vsa gospodarska vprašanja. Sedanja trgovinska pogodba je bila sklenjena l. 1923 in je bolj provizorna značaja, ker je bila sklenjena v času, ko je bilo gospodarsko življenje še zelo desorganizirano in ni bilo mogoče predvidevati gospodarskega razvoja za daljšo dobo. Danes so razmere že skoraj docela drugačne in naloga nove pogodbe je baš v še tesnejšem skupnem sodelovanju. Doslej se je vršila medsebojna iz-

menjava produktov preko posredovalcev, ki jih bo treba sedaj po možnosti izločiti in navezati direktne stike med našimi in poljskimi gospodarskimi krogi. Povojna trgovinska politika je komplicirana zaradi mnogostranskih omejitev in zabran v trgovskem prometu. Te omejitve naj se skrajšajo v medsebojnih odnošajih med Poljsko in Jugoslavijo na minimum, da se na ta način omogoči kar najširši razmah gospodarskih stikov med obema državama. Velike so sicer težkoče, ki jih bo treba premostiti, ni pa dvoma, da bo ob dobri volji in medsebojnem zaupanju dosežen povolen uspeh.

Za lepe pozdravne besede se je v imenu poljske delegacije zahvalil poslanik g. Babinski, povdarjajoč, da bodo medsebojne simpatije in globoko prijateljstvo med obema slovanskima narodoma in državama, ki ju vežejo nešteti skupni interesi, pripomogli odstraniti vse ovire, in uverjen je, da bo delo kralj popoln uspeh. Svečana seja je bila s tem zaključena, jutri pa se sestanejo obe delegaciji k redni seji, na kateri bo razdeljeno delo in bodo izvoljeni posamezni pododbori.

Naša delegacija za Madrid

Načeloval ji bo dr. Kumanudi, katerega bo v Beogradu nadomeščal minister dr. Mažuranič

Beograd, 3. junija. p. Našo državo bo zastopal na zasedanju Društva narodov, ki prične 6. t. m. v Madridu, kot prvi delegat zastopnik zunajega ministra dr. Kosta Kumanudi. Nadalje bodo v naši delegaciji naš stalni delegat pri Društvu narodov dr. Ilija Sumenković in direktor političnega oddelka zunajega ministrstva dr. Konstantin Fotič. Dr. Kumanudi odpotuje v Madrid v sredo dopoldne ob 4. v spremstvu svoje soproge. V Švici se bo sestal z dr. Marinkovičem, čigar

povratak pričakujejo v Beogradu za 10. t. m. Dr. Kumanudija bo za časa njegove odsotnosti zastopal minister trgovine dr. Mažuranič.

Beograd, 3. junija. p. Dr. Kumanudi, zastopnik zunajega ministra, je bil danes dopoldne sprejet od kralja v daljši avdienci. Njegova avdienca je resnoga značaja ter je v zvezi z zasedanjem Društva narodov, na katerem bo dr. Kumanudi zastopal našo državo.

Naša vojna mornarica v Tunisu

Bizerta, 3. junija. p. Tuniški beg je danes dopoldne sprejel v palači Marsi polveljnika naše vojne mornarice, admirala Pričo in mornariške oficirje, ki poveljujejo naši floti.

Svobodna skladišča ob Jadranu

Sušak, 3. junija. n. Semkaj je prispela komisija, ki ima nalogo, da uredi vprašanje svobodnih carinskih skladišč ob Jadranu. V komisiji so pomočnik finančnega ministra dr. Gospodnetić, generalni direktor carin dr. Šmid in oddelni šef finančnega ministrstva Lazica. Komisiji je bil stavljen na razpolago carinski parnik Kosovo. Komisija bo pregledala vse v poštev prihajajoče objekte.

Ministrski zastopniki pri maturah na srednjih tehničnih šolah

Beograd, 3. junija p. Minister za trgovino in industrijo je imenoval za odposlanca ministrstva pri zaključnih izpitih na srednjih tehničnih šolah v Ljubljani univ. prof. dr. Jaroslava Foersterja, v Zagrebu arhitekta Edo Schöna, v Splitu inž. Kamila Tomića, v Sarajevu Dobroslava Rakona in v Beogradu dr. Dragoljuba Jovanovića.

Bilanca »Jadranske plovidbe«

Sušak, 3. junija n. 24. t. m. se bo vršil občni zbor »Jadranske plovidbe«. Bilanca izkazuje 548.641 dinarjev čistega dobička. Ker pa je lanske bilanca zaključila z velikim deficitom, je tudi na letošnja bilanco prenešana izguba v znesku 701.452 dinarjev.

Objava cestnih pravilnikov

Beograd, 3. junija. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo in obenem uveljavljajo uredbi o državnih cestah, izdano na osnovi čl. 26 zakona o državnih cestah, nadalje uredbi o službenih odnošajih in prejemkih cestnih nadzornikov in cestarjev. Istočasno objavljajo »Službene Novine« pravilnik o trasiranju in sestavi načrtov za nove državne ceste.

Razprava proti Puniši Račicu

Beograd, 3. junija. p. Zaradi praznika se danes razprava proti Puniši Račicu ni nadaljevala. Jutri bodo branitelji nadaljevali svoje govore. Najavljenih je še 30 odvetnikov, računa pa se, da bodo njihovi pletodjeji končali najkasneje v četrtek. Razsodba bo objavljena v soboto ali pa začetkom prihodnjega tedna.

Prihodnja razprava pred Državnim sodiščem

Beograd, 3. junija p. Dne 8. t. m. se bo vršila pred Državnim sodiščem za zaščito države razprava proti zagrebškemu peku Stjepanu Sremskemu in njegovemu pomočniku Petru Bariću, ki sta obtožena po čl. 1. zakona o zaščiti države zaradi komunistične propagande. O prikriti neke hišne preiskave so namreč našli pri obeh komunistične brošure in letake, ki sta jih imela pripravljene za razpečevanje.

Izlet Jadranske straže v Rumunijo

Beograd, 3. junija p. Jadranska straža pravi pravlja za Vidovdan skupen izlet svojih članov v Rumunijo. Izlet bo trajal tri dni in je namenjen medsebojnemu spoznavanju.

Velika vohunska afera na češkoslovaškem

Štabu kapetan Falout je prodajal važne vojaške listine v Nemčijo — Oblasti tolažijo ogroženo javnost, da je izdajal le manj važne stvari

Praga, 3. junija gh. Vsa češkoslovaška javnost je pod vtisom špijske afeze v korist Nemčije. Listi pišejo o novi Redlovi aferi. Šele danes popoldne so smeli objaviti ime častnika, ki je zapleten v to afero. Gre za kapitana generalnega štaba bivšega avstrijskega dalje službečega narednika Jaroslava Falouta, ki je bil sicer na podrejenem mestu kot pomožna pisarniška moč v generalnem štabu in ekspozitni v Škodvih tovarnah. Falout je vzdrževal dobre odnošaje z vsemi oddelki ministrstva narodne obrambe in generalnega štaba. Živel je zelo skromno in je imel z ženo in otrokom le majhno stanovanje v podnalemu. Šele pred kratkim so opazili, da je pričel izdajati večje vsote denarja. Imel je tudi ponarejen potni list na ime Friedländer. Iz česar sklepajo, da je imel pomagачe. Za svoje posele je dobival ogromno nagrado 8000 mark mesečno.

V nasprotju z raznimi alarmantnimi vestmi povdarjajo uradna mesta, da o kakšni češkoslovaški Redlovi aferi ne more biti govora. Listine, ki jih je kradel Falout niso bile tako važne, kakor se splošno sodi. Mobilizacijski načrti sploh niso bili ukradeni in do najbolj zaupnih listin Falout ni imel dostopa. Zaposlen je bil v pisarni, kjer so razmnoževali razne važne listine, zaradi česar mu je bilo mogoče, da si je preskrbel prepise. Razen teh prepisov pa se je Falout polasčal nezakonitim potom tudi važnejših, do katerih je prišel s ponarejenimi ključji. Kdo mu je ključje preskrbel ni znano, vendar je gotovo, da je imel pomagачe. Kljub temu, da je opetovano potoval v Nemčijo oblasti dolgo niso opazile na niem ničesar sumljivega. Šele v zadnjem času, posevno pa pri zadnjem odhodu so ga strogo nadzirale, prišle pa so mu na sled čisto slučajno. Pri svojem zadnjem poletu v Draždane je

pozabil Falout svojo aktovko z vojaškimi dokumenti v čakalnici in je iz Draždan telefoniral ponjo. Ker so bili med tem že preiskali aktovko, so mu odgovorili, da je shranjena pri vratarju zrakoplovne družbe. Ponoči se je mož res pripeljal z avtomobilom iz Draždan po aktovko, toda policija je bila že v zasedi in ga je aretirala. Aretirana Falouta stalno zaslišujejo in je vohunstvo že priznal. Podrobnosti se zaradi nadaljnega poteka preiskave drže strogo tajno in časopisje sme objavljati le uradna obvestila.

Danes je bila aretirana tudi Faloutova žena, ki je rodom Nemka in ne razume češke jezika. Kakor izgleda, so ti bili posli njenega moža neznani. Ministrstvo za narodno obrambo je izdalo danes ekspoz, v katerem zanika, da bi bile ukradene listine izredno velikega pomena.

Afera je izzvala v političnih krogih veliko presenečenje. Že na jutrišnji seji senata in poslanske zbornice bodo vlozene interpelacije in tudi v obrambnih odborih obeh zbornic bodo stavljeni ministru za narodno obrambo Udržalu vprašanja o tej aferi.

Še ena afera na Češko-slovaškem

Praga, 3. junija. gh. Večerna izdaja »Narodnih listov« poroča, da je bila v finančnem ministrstvu odkrita afera, zaradi katere so bili že danes aretirani štirje uradniki. O podrobnostih se zaenkrat čuva stroga tajnost, tako, da še ni znano, ali gre za pomevne ali podkupovanja. Dosedaj je bilo zaslišanih 30 uradnikov finančnega ministrstva. List trjuje, da gre najbrže za velike pomevne. Mahinacije so se vršile v oddelku za revizijo premoženjskih oddaj, davkov in carinskih dohodkov. Do sedaj ugotovljena škoda presega 200.000 Kč.

Pred podpisom poročila o sklepih reparacijske konference

Belgijska zahteva po odškodnini je vzporednega pomena — Italija bo znatno pridobila po novem načrtu

Pariz, 3. junija. s. Včeraj popoldne so prejele delegacije prvi osnutek poročila, ki ga bodo sedaj proučile, da se sestavi končno veljavno besedilo zaključnega poročila. Vprašanje, ali bo poročilo podpisano skupno ali samo od gotovih delegacij, zavisi od rešitve belgijskih zahtev glede okupacijskih mark izven ureditve reparacij. Vsekakor je gotovo, da bo poročilo podpisano še pred koncem tega tedna. V ostalem sta Amerika in Japonska izjavili, da nista zainteresirani na vprašanju belgijskih mark. Kakor se zdi, se tudi angleška delegacija ne bo priključila francosko - belgijskim zahtevam. Poročilo bo objavljeno v nemškem, angleškem in francoskem jeziku. Sprito časopisnih vest, ki so deloma izšle tudi v inozemstvu, se na

merodajnem mestu ugotavlja, da so nemški delegati sklepali popolnoma samostojno in da niti vlada niti druga mesta ali osebnosti niso skušale kakorkoli vplivati nanje.

Pariz, 3. junija. s. Po novem dogovoru držav - upnic o razdelitvi nemških plačil po Youngovem načrtu, ne bo Italiji, kakor poroča »Corriere della Sera«, zagotovljeno samo popolno kritje njenih dolgov napram Ameriki in Angliji, temveč tudi prinos za stroške obnove. Ta prispevek bo pomenil v anuitetah, čijih kapitalizacija se bo vršila po 5 in pol odstotka, vrednost približno 3 milijarde lir. Delež Italije po Dawesovem načrtu pa bi ji omogočil komaj popolno kritje vojnih dolgov.

Nemčija o svojih reparacijskih obveznostih

Vprašanje se bo razpravljalo na posebnem zasedanju parlamenta — Prometni minister o reparacijskih dajatvah nemških železnic

Berlin, 3. junija a. Danes se je pričelo zopet zasedanje nemškega državnega zbora, ki je bilo prekinjeno za 14 dni zavoljo binokstnih počitnic. Na današnji seji je bila z večino glasov odklonjena zahteva nemških nacionalcev, da mora vlada takoj podati poročilo o poteku pariških reparacijskih pogajanj in se izjasniti o korakih, ki jih misli podvzeti v Madridu v zaščito nemških manjšin. Zaradi predloga nemških nacionalcev se je sestal tudi starejšinski svet v parlamentu zastopanih strank, na katerem so predlagali zastopniki večinskih strank, da naj se razpravlja reparacijsko vprašanje na izrednem zasedanju nemškega državnega zbora zajedno z vprašanjem zavarovanja proti brezposelnosti in o rešitvi težke poljedelske krize, ki tare danes nemškega kmeta. To izredno zaseda, je naj bi se vršilo v prvih jesenskih mesecih.

Berlin, 3. junija a. Nemški prometni minister dr. Stegerwald je na današnji seji proračunskega odbora nemškega državnega zbora obirno poročal o materialnem in finančnem stanju nemških železnic. Poročilo je bilo zelo obirno in je minister govoril preko 4 ure. V poročilu je navedel, da morajo nemške državne železnice odajati za plačevanje reparacij in podpiranje notranjega proračuna čez 1100 milijonov mark. Na temelju sklepa reparacijske konference se bodo zvišale te dajatve še za 660 milijonov mark. Zaradi tega bo moralo ministrstvo za promet ukreniti različne korake, da omogoči plačevanje te velike vsote za dolga desetletja naprej, s čimer bodo morali v kratkem računati nemški gospodarski krogi, ki se morajo pač zavedati, da bo Nemčija še dolgo časa morala plačevati zmagovitim državam milijarde.

Dva pomembna jubileja v Zagrebu

Proslava stoletnice rojstva Franja Račkoga — 25 letnica Saveza hrvatskih industrijcev.

V Zagrebu so proslavili v nedeljo dva jubileja, ki nista važna samo za Hrvate, temveč za vse Jugoslovane. Jugoslovenska akademija je proslavila stoletnico rojstva svojega prvega predsednika, slovitega zgodovinarja in javnega delavca Franja Račkoga, ki je bil desna roka velikega Strossmayerja. Istočasno se je vršila v veliki dvorani zagrebske borze slavnostna skupščina Saveza hrvatskih industrijcev, ki je obhajal v nedeljo 25letnico svojega obstoja. O obeh priložnostih je poročal že »Ponedeljek«, danes hočemo navesti samo nekatere zanimive podrobnosti.

Proslava Račkoga

Spominjska svečanost jugoslovenske akademije se je vršila v impozantni, bogato okrašeni avli akademijine palače na Zrinjevcu. K njej so se zbrali poleg predstavnikov jugoslovenskih kulturnih organizacij tudi zastopniki Poljakov, Bolgarov in Čehoslovakov. Češko akademijo iz Prage je zastopal njen podpredsednik Jurij Polivka, Poljsko akademijo iz Krakova prof. dr. Kazimir Niz, Bolgarsko akademijo iz Sofije pa prof. dr. Vazilj Lazarski. Osebo je bil navzoč predsednik Srbske akademije v Beogradu dr. Slobodan Jovanović.

Splošno pozornost je vzbujalo dejstvo, da sta pri vseh proslavi zagrebske in beograjske akademije nastopali kot enota. Proslavo je vodil protektor Zagrebske akademije udeležnik dr. Bauer, od njegovi strani pa sta bila predsednika Zagrebske in Beograjske akademije dr. Slobodan Jovanović in dr. Gavra Manojlović. Tudi na grob Franja Račkoga sta obe akademiji položili skupen venec in v imenu obeh institutov je govoril samo eden govornik dr. Gavra Manojlović.

Popoln uspeh velesejma

Nedeljski rekorden poset ljubljanskega velesejma je uspeh, na katerega je velesejska uprava v resnici lahko ponosna. Njeno propagandno in organizatorično delo za zblizanje producentov in konsumentov, ki je prvi pogoj za napredek našega gospodarstva, je bilo v nedeljo deležno bogatih sadov. Odkar stoji naš velesejem je bil samo enkrat za časa inflacijske dobe zabeležen tako velik poset kakor v nedeljo, ko se je na razstavišču iz vse Slovenije in tudi najoddaljenejših pokrajin naše države zbralo okrog 20.000 ljudi. Navzlic ogromnemu naveli pa je vse poteklo brezhibno. Celo glede prenočišč ni bilo nikakih pritožb, kar je pripisati dobri organizaciji velesejskega stanovanjskega urada, ki je imel poleg skupnih prenočišč in številnih prenočišč v privatnih hišah na razpolago tudi spalne vagona na kolodvoru.

Ze dopoldne so prispeli na velesejem trumoma posetniki iz ljubljanske okolice in ostale Slovenije, predvsem kmečki gospodarji, ki so se živahno zanimali za razstavljene kmetijske stroje v pogonu. Za prutimarsko razstavo in pa za razno kmetijsko orodje. V prvih popoldanskih urah pa je bil dotok občinstva tako močan, da je bila velesejska uprava prisiljena postaviti pri glavnem vходу tretjo blaginjo. Proti večeru je bila zlasti na veseličnem prostoru tako huda gneča, da se je promet od časa do časa kar ustavil. Vse velesejske restavracije so bile do zadnjega kotička zasedene. Ljudje so odhajali, prihajali pa so vedno novi in šele pozno v noč so se polagoma razšli.

Kupčija na velesejmu se prav dobro razvija. Zlasti razstavljalci kmetijskih in gospodarskih strojev ter raznega kmetijskega orodja so doslej napravili prav lepe kupčije. Tudi razstavljalci drugih strojev, kakor strojev za mesarsko obrt, za sedlarstvo, za obdelovanje lesa in tekstilnih strojev so s kupčijami prav zadovoljni. Lepe kupčijske uspehe beležijo tudi naši mizarji, ki so dobili številna naročila predvsem od interesentov izven Slovenije.

Včeraj si je ogledal naš velesejem tudi avstrijski poslanik v Beogradu in pooblaščen minister Ploemies, ki je prispel iz Beograda v Ljubljano z izrecnim namenom, ogledati si to našo gospodarsko revijo in ki je bil navdušen nad vzorno razstavo, češ da kaj takega ni pričakoval. Izredno velik je bil v zadnjih dneh skupni poset šol. Samo v soboto je obiskalo velesejem 19 raznih šol. Za danes pa je najavljen obisk zagrebske trgovske visoke šole pod vodstvom profesorjev. Tekom tedna bodo prispeli tudi funkcionarji zagrebskega velesejma, da si ogledajo ustroj in organizacijo našega velesejma.

Velesejska uprava je včeraj prejela pismo, v katerem se kmet. minister dr. Franjež oprošča, da ne more posejiti letošnje velesejske prireditve ter želi našemu velesejmu najlepši uspeh. Številne čestitke je prejel naš velesejem tudi od raznih gospodarskih korporacij in institucij.

Dolarska „princesa“ v Vojvodini

Subotica, 3. junija. p. V Črnem Brdu pri Subotici se je že delj časa govorilo, da krajevo na tamošnji pošti dolarje iz pisem ameriških izseljencev. Policijske oblasti so zaradi tega zadevo tajno zasledovale in ugotovile, da govorice niso brez podlage. Včeraj je bila v Subotici aretirana služkinja črnobrske poštarice Božica Jalsić v trenutku, ko je hotela zamenjati več dolarskih bankovcev. Pri zaslišanju je priznala, da sta skupno s poštarico odpirali »dolarske« pisma, jemali denar, pisma pa zopet zalepili in oddajali naslovljenecem. Le ona pisma, ki se niso dala zalepiti tako, da bi se ne poznalo, da so bila odprta, sta uničili. Jalsićeva je bila obdržana v zaporu, poštarica pa je do prihoda druge uradnice pod policijskim nadzorom.

Odlikovanje zagrebskega znanstvenika

Beograd, 3. junija. p. Rumunska akademija znanosti v Bukarešti je izvolila profesorja zagrebske univerze dr. Petra Skoka v znak priznanja za njegove študije iz rumunskega jezika za svojega dopisnega člana.

Na svečani seji je bil s posebno prisrčnim pritrjevanjem sprejet govor bolgarskega delegata dr. Lazarskega, ki je poudarjal, da se Bolgari s hvaležnostjo spominjajo Račkoga, ker je on eden izmed prvih poudarjal potrebo skupnega dela in ujedinenja vseh južnih Slovanov, vključno Bolgare. Veliko pozornost je vzbudil tudi globoki govor Slobodana Jovanovića, ki je orisal Račkoga kot političnega ideologa jugoslovenske ideje.

25 letnica Saveza hrvatskih industrijcev

Vrhovna organizacija hrvatske industrije je proslavila v nedeljo 25letnico svojega obstoja. Pred slavnostnim običnim zborom se je vršil redni letni obični zbor, na katerem se je predsednik Šandor Aleksander v otvoritvenem nagovoru spominjal smrti Stjepana Radića, Pavla Radića in dr. Basarička. Poudarjal je, da je bilo s temi in drugimi dogodki onemogočeno parlamentarno življenje in pozitivno delo v bivši Narodni skupščini. Vsa prizadevanja gospodarskih organizacij, da se rešijo najnujnejša ekonomska vprašanja, so ostala brezuspešna. Zato so gospodarski krogi z velikim zadovoljstvom pozdravili manifest Nj. Vel. kralja dne 6. januarja in gledajo v bodočnost z najlepšimi nadami.

Po redni glavni skupščini se je vršila v isti dvorani svečana seja, ki so se je udeležili zastopniki kralja, vlade ter vseh zagrebskih vojaških, državnih in samoupravnih oblasti. Predsednik Aleksander je v slavnostnem govoru oertal razvoj, delo in uspehe Saveza hrvatskih industrijcev tekom 25 let njegovega obstoja. S skupščine je bila poslana vdanostna brzojavka kralju Aleksandru.

Konduriotis zopet predsednik grške republike

Atene, 3. junija. s. g. Po svoječasnem sklepu vlade sta se sestala danes dopoldne ob 10.30 zbornica in senat na skupno sejo, da izvedeta volitve definitivnega grškega državnega predsednika. Proti prvotnemu sklepu so se volilne seje udeležili tudi rojalisti, ki pa so skupno z republikansko unijo in napredno stranko vojnega ministra Kafandarisa oddali bele glasovnice. Volilni izid je bil razglašen točno popoldne. Dosedanji državni predsednik admiral Konduriotis je bil z 259 glasovi ponovno izvoljen, pri čemer se 40 članov ni udeležilo glasovanja. Izmed ostalih glasov je dobil Verizelos 3, Zaimis, Romanos in Papanastasiu pa po enega. Pojutrišnjem bo novi državni predsednik zaprisel, nakar bo ministrski predsednik Venizelos podal formalno dimisijo celokupne vlade.

Poročilo dr. Beneša o konferenci Male antante

Praga, 3. junija. h. Jutri se bosta sestala poslanska zbornica in senat v plenarnih in odborih. Zunanji minister dr. Beneš bo podal ekspozice o konferenci Male antante v Beogradu.

Z bombo nad finančni urad

Oldenburg, 3. junija. s. V pretekli noči je bil izvršen malo pred 3. uro zjutraj bombni atentat na deželni finančni urad. Učinek eksplozije je bil tako silen, da so popokale vse šipe na tem poslojpu, na cerkvi, ki stoji nasproti finančnega urada in na poslojpu želene hranilnice, ki je oddaljena skoraj 50 m od poslojpa deželnega finančnega urada. Na poslojpu, ki mu je bila namenjena bomba, so se vdrli in skočila iz tečajev vsa vrata. Bomba je bila take vrste, da se je razpočila šele nekaj časa potem, ko je bila položena. Vsi znaki kažejo, da je bil napad že dolgo pripravljen. Motivi in storilci dosedaj še niso znani.

Tragična smrt mladega kovača

Hrastnik, 3. junija. V nedeljo smo že na kratko poročali o smrtni nesreči kovaškega pomočnika Laznika, sedaj pa smo prejeli naslednje podrobnosti:

V soboto okrog 2. popoldne je razsajala nad Hrastnikom huda nevihta. Silen piš ali morda tudi strela je podrla radio-anteno šolskega upravitelja ter vrgla žico antene na omrežje električne napeljavice. Žica, v kateri se je nahajal 220 voltni tok, je ležala preko šolskega vrta pri bvišem vrtcu in preko poti. Po nevihti je prišel po poti 10-letni kovaški pomočnik pri g. Veleju Fr. Lazniku, doma s Kovka nad Dolom. Namenjen je bil na Dol k cepljenju koz in hitel je po bližnji čez Dacarjev hrib. Vlažna žica, ki mu je ovirala pot, je nič hudega sluteč prijel z mokrimi rokami. Električni sunek ga je mahoma onesvestil in vrigel ob zid šolskega vrta. Tu so ga kako uro pozneje našli tri deklice, ki so šle iz vrta. Obvestile so učitelico in sosesčino.

Ljudje, ki so prihiteli k ponesrečencu, so najprej previdno odstranili žico, katero je Laznik še vedno držal v rokah. Poklicali so zdravnika g. Neubauerja, ki se je ravno v tem času peljal na Dol cepit koz. Fantu so prenesli v vežo vrta, kjer so se skoraj do 7. zvečer trudili, da bi ga z umetnim dihanjem in z drugimi sredstvi obudili k življenju. Med tem se je zdravnik že vrnil z Dola in ugotovil smrt. S Kovka je prihitel tudi oče umrlega Franca, posestnik Pavel (p. d. Pere). Sinovo truplo je naložil na voz in odpeljal domov.

Tragična smrt pridnega fanta je vzbudila globoko sočutje. Laznik je šele pred dobrim mesecem postal kovaški pomočnik in je gledal z največjim upej v bodočnost. Za njim žalujejo starši, sorodniki in tudi molster g. Velej, kateremu je zvesto in marljivo služil.

Moški zbor donskih kozakov

Je nastopil snoči pod vodstvom Sergeja Zarova v nabito polni uniojski dvorani z nekaterimi elektrinimi ruskimi pesmimi. Peve so bili burno aklamirani ter so vzlic nezonsni vročini morali še dodajati pesem na pesem in so zaključili prireditev z nekaterimi narodnimi plesi. Mnogoštevilna publika, ki je z naraščajočim navdušenjem sledila petju, se je le nerada razšla, ko so začele počasi vstopati luči v dvorani. Zbor, ki stalno zbuja v največjih mestih, je tudi v Ljubljani imel jako velik gnoten uspeh.

Porotne obravnave

Ljubljana, 3. junija

Uboja obdolženi Pogačar oproščen

Danes so se zbrali porotniki k poletnemu porotnemu zasedanju. Vsi ti ljudski sodniki so sami kmetje. Med publiko prevladujejo moški, sicer pa je avditorij slabo zaseden.

Porotne razprave je otvoril višji d. s. dr. Kaiser, vtičala sta svetnik Kranjc in sodnik Kobal, zapisnikar je bil dr. Bajič. Za državno tožilstvo je bil navzoč državni tožitelj dr. Ogoreutz.

Prva razprava se je vršila proti Leopoldu Pogačarju zaradi hudodelstva uboja. Obtoženca je zagovarjal odvetnik dr. Egon Stare.

Obtoženec je srednje velik, čvrst fant, zagovarja se mirno in dokaj stvarno. Kaznovan še ni bil.

Iz obtožnice.

Leopold Pogačar je 21-letni sin posestnika v Zlatem polju. Lani na Stefanovo se je šel krepčat v gostilno Matevža Kadunca v Smartnem, kjer je našel večjo družbo fantov in deklet, med njimi tudi Franceta Koncilija, s katerim sta si bila v sovražnosti, menda zaradi nekega dekleta. Ko so pili že dalje časa, da so bili že nekoliko vinjeni, sta se jela zbadati Pogačar in Koncilija, ki je vstal in Poldetu prisilil zausnico. Pogačar je seveda ni mirno spravil, vrnil jo je in je udaril Koncilija tako močno, da je fant krvavel iz nosa. Navzoči so oba fanta mirili. Pogačar je vstal in šel iz gostilniške sobe v prvem nadstropju, po stopnicah v vežo, kjer je obstal. Za njim je kmalu prišel Koncilija, ki je nekaj časa govoril na hodniku s Hančičevim Albino in potem šel v vežo, da bi si očistil z vodo okrvavljeni nos. Pa ga je takoj napadel Pogačar z odprtim nožem in ga sunil v prsa. Koncilija se je zgrudil, pa se je takoj pobral in ruvala sta se po veži. Erzarleva Cilka je opozorila Koncilijo, kako krvavi in fant je odšel iz veže, pa se je že čez par minut zopet zgrudil in obležal mrtev. Zdravnik so ugotovili, da je Pogačar z nožem prerezal Konciliji pazduhno žilo odvodnico in je fant zaradi izkrvavitve umrl.

Iz zagovora.

— Ali se čutite krivega?
— Nikakor ne!
— Ali niste bili z ravnjnim v sovražstvu?
— Zaradi deklet ne. Pač pa smo morali lani pred njim bežati in od tedaj sva si nasprotna.
— Ali mu niste enkrat rekli, naj prinese s seboj koš, da bo nesel čreva domov?
— Ne, nisem rekel.
— Kako je bilo v gostilni?
— Koncilija se je kar dvignil brez vzroka in me udaril. Rekel sem, naj me pusti v miru. Pa me je enkrat udaril, kar sem mu vrnil.
— In potem ste šli?
— Dekleta so mi rekla, naj bom pameten in naj grem, kajti prihajali so tudi Tuhični, s katerimi je bil Koncilija v prijateljskih odnosih.

— Zakaj ste obstali zunaj?
— Takoj je prihitel za menoj ravnj Koncilija, ki je zakričal: »Ali boš ti crknil, ali pa jaz!
— Potem ste ga sunili z nožem?
— Da, kajti segel je v žep po svoj nož. Da se ubranim, sem ga prehitel.

Dokazi.

Priče so izpovedale večinoma tako, kakor se je zagovarjal obdolženec. Zoretu je Koncilija sam rekel, da je šel takoj za obtoženecem.

Blaž Zupančič je videl neko žensko, ki je držala na stopnicah ravnjake za suktnje, pa se je iztrgal in prvi udaril obtoženca.

Predsednik je zaključil dokazovanje. Senat je stavil porotnikom glavno vprašanje o krivdi uboja in eventualno vprašanje, če je Leopold Pogačar storil svoje dejanje v silobranu in ta silobran prekoračil.

Porotniki so vprašanje glede krivde uboja soglasno zanimali, a zaradi prekoračenja silobrana pa z 9 glasovi, nakar je bil Leopold Pogačar oproščen vsake krivde in kazni.

Razprava je trajala do 14.

Uboj

Letos na pustno nedeljo se je napotil popoldne Tone Škerjanec, tesar, rojen v Ljubljani, v vas iz Hrucke proti hiši posestnika Janeza Čebularja. S seboj je vzel svojega znanca Joža Osolnika. Čebular je bil na Škerjanca ljubosumen, menil je, da ima fant razmerje z njegovo ženo, zato ni dovolil, da bi šel Tone v hišo in je povabil noter le Osolnika. Škerjanec se je vrnil na svoje stanovanje pri Tomanu, a okoli 18. je zec pet mahnil proti Čebularjevi hiši, kričev vso pot »Auf baks!«. Ko je dospel do Čebularjevega hleva, je priel gospodarja klicati na korajžo. Prišel je iz hiše Osolnik, ki je Toneta miril, a razgrajaloč je inahal s kolom v roki po tleh in grozil, da ga bo, seveda Čebularja. Ko je gospodar res nato tudi sam prihitel iz hiše in se priključil, nista nič spregovorila. Nenadoma je lopnil Škerjanec Čebularja s kolom po glavi. Ko ga je hotel še enkrat, je Osolnik udarec prestrel in zgrabil za kol.

Čebular je obležal nezavesten. Škerjanec je odšel, a Osolnik za njim in ga miril. Vrnila sta se, Čebular je tedaj že sede! na klopi. Obdolženi je tajil, da bi ga bil udaril. Naposled so se poravnali in pili pivo v noč. Čebular pa je od tedaj tarna, da ga boli v glavi, k zdravniku pa ni šel, a 21. februarja je umrl. Ko so izvedenci mčja pregledali, so ugotovili, da je umrl na otrpnenju možganov, kajti počila mu je v glavi mala žilica, iz katere se je polagoma izcejala kri. Tudi so našli na temenu strično kenico krvi, ki se je izcejala iz navedene žilice.

Zaradi ponovnega zaslišanja izvedencev je bila ob 19. razprava preložena, obtoženec pa izpuščen na prosto.

Novo mesto, 3. junija

Kdo je umoril Benedikta Podbregarja

Lani po Božiču so vaščani v Brebernem rod Kumom pogrešili užitkarja Benedikta Podbregarja. Ker je bil stari Podbregar velik čudak, niso nekaj dni dosti uvažali o njegovi usodi in ko so ga 2. januarja orožniki našli mrtvega v mlaki krvi v njegovem stanovanju, čigar vrata se bila od znotraj zapadla, se je domnevalo, da se je sam ustrelil. Pri raztelesenju pa se je ugotovilo, da je bil ustreljen od tuje roke in da so rane na desnem ramenu, na vratu in na des-

ni strani glave povzročene od projektilov lovske puške. V hiši niso našli nobenega strelnega orožja, pač pa je pričala ubita šipa na oknu, da so bili oddani strelji od zunaj.

V sosednji hiši sta stanovali žena ravnika 52-letna Marija Podbregarjeva in njena hči Marija. Žena je živela že več let s Podbregarjem, svojim drugim možem v sovrastvu. Očima je sovražila tudi pastorka Marija. Sprva nista ženski hoteli ničesar vedeti o okoliščinah Podbregarjeve smrti. Pastorka je dejala, da je videla Podbregarja zadnjič 27. decembra zvečer, ko je nosil vodo od studenca. Iste noči je slišala tudi streljanje, a se zanj ni zmenila, ker se večkrat dogodi, da streljajo lovci v bližini hiš. Pozneje je dopustila možnost, da je Podbregarja ustrelil njen brat, 18-letni Jakob Glavač, sin Marije Podbregarjeve iz njenekega prvega zakona. Končno je tudi mati priznala, da je Podbregarja umoril Jakob Glavač, češ, da je bil najmlajši izen in da je že dolgo gojil morilske načrte. Sestra je pripovedovala, da je šel Jakob na božični večer po bršljan za lasice ter se precej pozno vrnil domov. Nekaj časa je ležal na peči, potem pa zopet izginil. Kmalu nato je slišala strele in brat se je vrnil v sobo s puško v roki. Že tedaj je sutila, da je streljal na očma.

Jakoba so aretirali in priznal je takol, da je ustrelil skozi okno Podbregarja na sveti večer okrog 18. Pristavil je, da ga je k umoru nagovorila mati. Tekom preiskave je Jakob, ki je po mnenju zdravnikov že od rojstva slaboumen, obširno pripovedoval, kako je mati često govorila, da bi bilo dobro, če bi kdo očma spravil na oni svet. Med takim govorjenjem mu je vedno tudi prigovarjala, da bi bilo najbolje, če bi on storil. Rekla mu je celo, naj vrže v očmovo sobo kako pištolo, da bodo ljudje mislili, da se je sam ustrelil. Ko je bil zločin izvršen, je sin materi pripovedoval, kako ga peče vest in dejal je, da bo šel k spovedi. Mati pa mu je spoved odločno prepovedala. Mati je priznala, da je sicer večkrat govorila, kako dobro bi bilo, če bi mož umrl, a da ni sinu nikdar prigovarjala, da ga naj umori. Neki sosed je pričal, da je Podbregarja že pred 6 leti enkrat prišla k njemu na njivo, mu pripovedovala, kako sta se z možem kregala in tepla, ter rekla: »Ubi ga, pol grunta ti dam, če spraviš to kavro na oni svet.«

Porotniki so Marijo Podbregarjevo spoznali krivim in obsojena je bila na 3 leta težke ječe.

Tatinska brata

Brata 21-letni Franc in 19-letni Alojzij Banič sta klub svoji mladosti že znana kot nevarna tatova in je bil zaradi tatvine obsojen Franc že štirikrat, njegov brat Alojzij pa dvakrat. Sedaj sta pred poroto zaradi naslednjih tatvin:

Ko je letos 8. marca gorela v Zavodih koča Marije Janežičeve, si je izbrala tatinska dvojica za svojo žrtve posestnika Stihia iz Eroda, ki je gasil. V njegovi odsotnosti sta ukradla iz njegove hiše pločevinasto posodo s 30 kg masti, zlato uro z verižico, nekaj denarja ter hranilno knjižico na 27.000 Din. Posodo z mastjo sta zakopala na njivi. Pri tem poslu ju je nekdo opazil in ovadil. Tako je prišla tatvina na dan. Brata se zgovorila drug na drugega in na mater Uršo, češ, da je ona prigovarjala k tatvini.

Kradla sta tudi v zidanici posest. Mlatkovića v Starem gradu. Našla sta ključ, ki ga je posestnik izgubil, ter se ga pridno posluževala. Od tedaj je v zidanici vedno po malem zmanjkovalo vino. Popila in odnesla sta ga okrog 4 hl. Hišna preiskava je odkrila na Baničevem domu mnogo tatinskega plena.

Franc Banič je dobil 18, njegov brat Alojzij pa 5 mesecev težke ječe.

Celje, 3. junija

Danes dopoldne je pričelo v Celju poletno porotno zasedanje, ki bo trajalo 4 dni. Razpisanih je 9 razprav, in sicer 3 uboja, 4 tatvine, 1 detomor in 1 umor. Danes so se vršile 3 razprave in sicer prva zaradi uboja, druga zaradi detomora in tretja zopet zaradi uboja. Senatu je predsedoval dv. svetnik dr. Kotnik, votanta sta bila d. s. sv. dr. Vičar in dr. Krančič, državni pravdnik je bil dr. Rus, zapisnikar avskultant Krant. Prvega obtoženca zagovarja dr. Juro Hrašovec, detomorilko Zagorčnikovo pa dr. Ervin Mejak.

Dopoldanski obravnavi.

Uboj

Obtožen je že ne 26-letni oženjeni krošnjar Franc Cigler iz Sinkovce na Hrvatskem, da je dne 1. maja t. l. v Lokah-Trbovljah zabolil z nožem tovariša Izidorja Stefanca v srce, zaradi česar je Stefanec na mestu izdihnil. Obdolženec krivdo v polni meri priznava in opisuje ves dogodek, kakor se je pripetil. Dne 30. aprila t. l. je prišel s svojim bratom Stankom iz Hrastnika v Trbovlje, kamor so prišli zvečer tudi Izidor Stefanec, Stefan Plis in Izidor Dukarič. Vsi so prenočili v hlevu gostilne pri Fortiju na Lokah. Naslednje jutro so se podali skupno v Bergerjevo zakrivalnico v Trbovlje in tam popili nekaj pelinkovca in žganja.

Kako uro pozneje so se napotili vsi v Fortijevo gostilno na južino in sedli k skupni mizi. Med razgovorom se je Plis nenadoma razburil in vrzel proti Ciglerjevi glavi prazen vrček, ne da bi ga zadel. Baje je bilo krivo Filsove jeze dejstvo, da mu Cigler ni hotel pred dnevi posoditi denarja. Ko je Plis vrzel vrček, se je dvignil s sedeža tudi Stefanec in sunil Ciglerja s pestjo v prsa, nakar je Plis zgrabil nov vrček in ga razbil, obenem pa je razbil tudi prazen krožnik na mizi. V tem hipu je Stefanec dvignil svoj stol in zamahnil z njim proti Ciglerju, ta pa se je umaknil in je leži notežnil svoj nož, ga odčrnil in ga zasadi! Stefanca naravnost v srce. Stefanec je še krilnil in vorašal, zakaj ga je ubil, nakar se je zgrudil mrtev na tla.

Ta Ciglerjeva izpoved se v vsem krije z izpovedmi navzočih prič. Porotnikom so bila stavljena 3 vprašanja in sicer: 1. glavno glede uboja, 2. dodatno glede silobrana in 3. eventualno glede prekoračenja silobrana. Porotniki so prvi dve vprašanji zanimali, potrdili pa so tretje vprašanje, nakar je bil Franc Cigler obsojen na 10 mesecev strogega zavora, v katerega se mu je vtel tudi preiskovalni zapor od 1. maja t. l. dalje. Cigler se je s kaznijo zadovoljil.

Detomor

Pred porotnike stopi 38-letna samska posestnica hči Antonija Zagorčnikova iz Zaloge pri St. Petru v Savinjski dolini. Zagorčnikova je 5. maja t. l. porodila na svojem domu v opuščnem hlevu nezakonoko dete moškega spola in ga takoj po porodu prišla za nožice in ga parkrat butnila ob zid, tako da mu je razbila glavo in je bil otroček takoj mrtev.

V svojem zagovoru pravi obtoženka, da je že od l. 1927 dalje hodila od časa do časa na delo k sosedu Ivanu S., čigar žena je bila težko bolna. S. je začel ljubavno razmerje z obtoženko. Posledica je bilo dete, katero je Zagorčnikova zanosila meseca avgusta lani. S. jo je prosil in rotal, naj ga ne izda kot očeta. 3. maja je Antonijo brnil konj v desno koleno, zaradi česar v nedeljo zjutraj ni šla, kakor običajno, k maši, temveč je sama ostala doma. Ko so se domači vrnili, so jo začeli popadati porodni krči. Ošla je v opuščeno klet, kjer je porodila in otroka umorila. Otoki glave mu je ovila cunjlo, da ga ne bi videla v obraz. Ko je odhajala iz hleva, sta jo srečala njen brat Vinko in njegova žena, ki sta takoj opazila na travi krvave sledove. Ošla sta v klet, kjer sta našla mrtvega otroka. Brat Vinko je zločin takoj ovadil orožnikom, katerim je obtoženka sprva sicer tajila, nato pa je svoje grozno dejanje v celoti in podrobno priznala.

Detomor je izvršila predvsem zato, ker ima že 12 let staro nezakonoko hčerko Vido in jo je sedaj bilo sram, da bi kot 37-letna ženska vnovič dobila otroka in sicer z oženjenim.

Porotniki so edino vprašanje glede detomora soglasno potrdili in je bila Zagorčnikova obsojena na 3 leta težke ječe s poostitvami. Tudi ona se je s kaznijo zadovoljila.

Popoldanska razprava.

Uboj v Spodnji Rečici

Na veliko soboto je popivala v Videčnikovi gostilni v Spodnji Rečici večja družba rudarjev, med katerimi se je nahajal tudi pokojni Anton Grčar. Po policijski uri je družba pokojnega Grčarja odšla proti Dračlerjevi gostilni. Ko se je del Grčarjeve družbe približal tej gostilni, je naletel na obtoženega Ernesta Dornika, 23-letnega rudarja iz Hude Jame pri Laškem, ki se je nahajal v družbi nekake Raka. Med fanti se je nenadoma vnel prepir, med katerim je Rak zaklical: »Dobil sem štihi.« V tem pa je že Dornik s 4 prste debelim oklesanim kolom planil proti mirno stoječemu Grčarju in ga udaril po glavi. Grčar je po prvem udarcu skušal pobegniti, toda Dornik ga je zasledoval in ga z več udarci pobil na tla. Se na tleh ležečega je tako pretepal s kolom, da se mu je ta zlomil v roki.

Pokojni Grčar je še sam odšel domov, kjer pa je takoj po prihodu padel v nezavest, iz katere se ni več prebudil. Bil je naslednji dan prepeljan v celjsko bolnico, kjer je umrl.

Dornik svoje dejanje popolnoma priznava. V svoji zagovoru navaja samo, da je hotel pomagati svojemu tovarišu Raku, ki je v usodnem trenutku zaklical, da je dobil »štihi«. Grčarja se je lotil, ker je slučajno stal njemu najbližje.

Popoldne je zastopal državno pravdnikštvo dr. Juhart obtoženca pa je zagovarjal dr. Vrečko. Publike je bilo ves dan precej, večinoma žensk. Porotni senat je stavil porotnikom eno glavno vprašanje glede uboja. Porotniki so vprašanje potrdili z 10 glasovi proti 2 in je bil obtoženec obsojen na tri leta težke ječe. Obsojenec je kazen takoj nastopil.

Maribor, 3. junija

Za poletno zasedanje mariborske porotnega sodišča, ki se je pričelo danes, so razpisane samo 4 razprave in še med temi ena že iz spomladanskega zasedanja.

Danes sta se zagovarjala pred poroto 24-letna Ana Šumenjak iz Polenškaja zaradi detomora ter posestniški sin Alojz Neubauer od Sv. Lovrenca v Slovenskih goric

Naši kraji in ljudje

Proslava 10letnice osvobojenja Črne

Črna, 2. junija. Letos 28. maja je minulo 10 let, ko je bila Črna ob priliki koroške ofenzive leta 1919. osvobodjena po četih celjskega pešpolka. Da bi se ta dan čim slovesneje praznoval, so se zbrala društva v Črni pod vodstvom tukajšnjega nadučitelja g. Janka Kuharja in priredila nad vse lepo proslavo.

Ob 9. uri se je darovala v župni cerkvi slovesna služba božja za padle vojake. Po maši se je podal na pokopališče v Črni, kjer so pokopani stirije takrat padli junaki, sprejeli z rudniško godbo na čelu. V sprejedu so bili šolska mladina z učiteljskim, deputacija rezervnih oficirjev, orožništvo, finančna kontrola, Sokol, občinski odbor, zastopstvo rudnika, gasilci, Prsvetno društvo, duhovništvo, pevski zbor, poštno uradništvo, Kolo jugoslovenskih sester in velika množica prebivalstva. Svečanost je posebno oživila rudniška godba pod vodstvom kapelnika g. Skočca.

Med obredom na pokopališču je prvi z govorom počastil spomin padlih kaplan g. Ratej, nato je učenka Eisingerjeva na grobu junakov deklamirala primerno pesem, učitelj-rezervni kapetan I. kl. g. Fran Kocelnik, ing. Rok Slivnik, odlikovani sobojevniki, sta pa z globoko zamišljenim govorom orisala pomen dneva ter očrtala zasluge sicer ne v domači, vendar pa v slovenski zemlji počivajočih junakov.

Po končanih slavnostih na pokopališču se je številna množica sestala na štajerskem vrtu k zakuski, kjer je kapet. g. Kogelnik s kratkim patriotskim govorom pozval udeležence k vzključitvi udanosti kralju. Nato je bila poslana Nj. Vel. kralju vdanostna in zahvalna brzojavka komandantu 39. celjskega pešpolka pa čestitka k polkovni slavi. Ta polk je pred 10 leti operiral skozi Črno in utrpel žrtve, zato ima kot spomin važnega dneva bojev in zavzetja Črne vsako leto 28. maja polkovno slavo.

Omenjeno bodi še, da je bil po prizadevanju zaslužnega pok. župnika g. Dobrovca na skupnem grobu za Črno padlih starih junakov že pred leti postavljen lep spomenik. Nepozabne grobove krasi stalno skrbno negovano cvetje.

Na Ozlju-gradu

Ozalj, 2. junija. Hrvaški del našega jugoslovenskega naroda je danes slavil, kakor običajno vsako leto, spomin obletnice smrti narodnih mučnikov Petra Zrinjskega in Franje Krste Frankopana in to na gradu, ki je bil last Zrinjskih in Frankopanov. Običajno se je vršila po osvoboditvi proslava prvo nedeljo po 30. aprilu, letos se je pa proslava zavlekla zaradi poplavljanja in obnavljanja grada.

Današnja proslava je ponovno dokazala, da naš narod časti svoje mučnike, kajti številna udeležba od vseh strani navdaja človeka z globokim čutom ljubezni do naše domovine. Dva posebna vlakla sta pripeljala častilce v Ozalje. Grad je bil ves v zastavah, Društvo »Braća hrvatskog Zmaja«, ki je postalo lastnik tega gradu pred nedavnim časom, i je nadelo nalogo, da grad ohrani tudi poznejšim rodovom in ga obvaruje propadanja. Ta grad bo vedno ostal kot najlepši spomenik tema dvema narodnima mučnikom in obenem luč prave ljubezni do rodne grude, do lepe naše domovine, ki je bila do l. 1918. tako tlačena in zaničevana od tujcev, dotedanjih gospodarjev. Dala sta svoje življenje kot bogata in močna gospodarja za svobodo svoje domovine ter

S tekme Gradjanski-Primorje: Nevarna situacija pred golom Gradjanskim: Erman (Primorje) strelja iz neposredne bližine, a izborni vratar Gradjanskog Mihelčič sigurno ubrani.

Slovo Hlaholovcev v Mariboru

Maribor, 3. junija.

V nedeljo popoldne se je na mariborskem kolodvoru obnovila prisrčna manifestacija jugoslovenske - češkoslovskega prijateljstva ob priliki končnega odhoda »Hlahola Vinohradskega« v Prago, ko se je vračal iz Ljubljane. Do Maribora je spremljal goste v imenu JČ Liige sodnik svetnik dr. Senior. V Mariboru pa so pričakovali Hlaholovce odborniki češkega kluba in JČ Lige.

Ker Hlaholaši v Ljubljani zaradi zakasnitve dopoldanskega koncerta niso mogli obedovati, jim je pripravila mariborska JČ Liga na kolodvorski restavraciji skromno pogostitev, ki je goste ljubko presenetila in niso mogli dovolj prehlvaliti ljubljanske in mariborske gostoljubnosti in pozornosti, ki jim je bila izkazana tekom bivanja v Mariboru in Ljubljani. Pred odhodom jih je še enkrat pozdravil v imenu JČ Lige dr. Reisman, želeč, da bi se z istim priznanjem spominjali Maribora, kakor se slovenski študentje spominjajo kraljevskih Vinohradov. Na pot so dobili pevci še nekaj steklenic dobrega vina ter so na postaji ob iskrenih ovacijah zapeli še par krasnih pesmi. Ob koncu »Gde domov muje«, tako da je bilo slovo gniljivo in težko. Priznanju promotne organizacije mariborski Ligi in ljubljanskim pevskim društvom ni bilo ne konca ne kraja. Ob klicih: na svidenje v Pragi, je izinil vlak za Vinograd slovenskih gor.

Odkritje spomenika pesniku S. Jenku

Kranj, 3. junija.

Prihodnjo nedeljo, dne 9. junija, odkrijejo vaščani v Podrečah občine Mavčice na Sotški polju na slovesen način spomenik svojemu rojaku-pesniku Simonu Jenku. Ponoč nad svojim popularnim pevskim pesnikom je še danes med prebivalci sotškega polja enako močan. Odkritje spomenika ob priliki, ko bo čez tri mesece poteklo 60 let Jenkove smrti, je ponovno dokaz spmina in hvalečnosti, ki tli med njegovimi rojaki.

Slavje se bo pričelo ob 2. popoldne. Slavnostni nagovor bo imel upokojeni profesor Makso Pirnat.

Spomenik bo postavljen sredi Podreč na isto mesto, kjer je bila nekoč Jenkova rojstna hiša. Katera pa je leta 1865 do tal pogorela. Spomenik bo visok 3 metre, podstavek iz cementa napisni gornji del pa iz beljaškega marmorja. Kamen bo nosil besedilo Jenkove »Moja pesem« in v prvi kitico znane »Pozdravljeno bodi sotško polje«. Kamen bo nosil na vrhu pozlačeno lito. Vso akcijo za postavitev spomenika je vodil poseben odbor, sestavljen iz domačinov, pod predsedstvom posestnika F. Janika, v katerem se je posebno uspešno trudil tudi posestnik in bivši župan Joža Novak iz Jame.

Podrečje leži 3 km od Medvoda in dve uri pešhoje od Kranja.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravnega »Franc Josefove« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnice svetočijo, da radi pijejo »Franc Josefovo« grenčico zlasti bolni na črevesju, ledvicah, jetrih in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic promptno odvaia. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Samomor siromašnega obrtnika

Šoštanj, 3. junija.

V bolnici v Slovenjgradu je umrl čevlarski mojster Ivan Škruha iz Šoštanja, ki si je pretečeno sredo iz obupa nad neozdravljivo boleznijo in siromaštvom hotel vzeti življenje.

Proti večeru je odšel v kamnolom za Woschnagovo tovarno. Spelzal je na vrh kamnoloma ter se vrnil v prepad. Pri padcu si je zlomil desno roko in dobil je tudi težke notranje poškodbe.

Rešilni oddelk gasilnega društva mu je nudil prvo pomoč ter ga prepeljal v slovenjgraško bolnico. Pomagati mu niso mogli. Notranje poškodbe so bile pretežke in sedaj ga je muk rešila smrt, katero si je zaželel v svojem obupu.

Kako so dvignili »Val«

Trst, 1. junija.

Lani 19. junija, torej skoraj ravno pred letom dni, se je pred tržaško luko potopil tovorni parnik »Val«, last našega jugoslovenskega »Jadranske plovidbe«. Parnik, ki je imel kakih 700 ton, je v tržaški luki nakrcal večji tovor lesa in drugega blaga ter je omenjenega dne zvečer odplul iz pristanišča. Ko je dospel mimo svetilnika na odprto morje in je bil komaj dobrih 300 metrov oddaljen od svetilnika, se je zaletel vanj norveški parnik »Fey«. Zadel ga je na krmlju in »Val« se je začel potapljati. Moštvo se je rešilo, parnika pa ni bilo mogoče rešiti. Odprtina je bila prevelika. Vendar pa se je ladja potapljala zelo počasi, ker je bila, kakor rečeno, nakrcana z lesom, in trajalo je več ur, preden se je vlekla na morskno dno v globini kakih 14 metrov. Potopljeni parnik so potem preiskali potapljači, ki so ugotovili, da izvzemi odprtino, ki jo je povzročil sunek norveškega parnika, ladja ni poškodovana in bi se torej izplačalo dvigniti jo in jo popraviti, kar je bilo še tem bolj priporočljivo, ko globina, v kateri je ležala, ni bila prevelika. Ugotovili so, da je prednji del ladje nekoliko privzdignjen, krma pa da je za kak poldrugi meter zakopana v blatu.

Izprva so mislili, da bi dvignili ladjo z dvigali, toda tedaj niso bila dvigala na razpolago. Govorilo se je potem, da bi jo dvignili z »zračnimi zaboji«, toda stvar je bila predraga in »zračni zaboji«, ki jih ima italijanska vojna mornarica, so bili v uporabi drugje. Tako se je že mislilo na to, da bi potopljeno ladjo razkosali in dvignili posamezne kose. Tržaška pristaniška oblast je zahtevala, da se ladja dvigne kakorkoli in čim prej, ker je tvorila večno nevarnost za ladje, ki prihajajo v tržaško pristanišče ali odhajajo iz nje. Vendar pa se je stvar zavlačevala od meseca do meseca, dokler se niso sedaj končno odločili za to, da jo dvignejo ladjo z dvigali.

Jugoslovenski vtiski K. Balmonta

V pariškem tedniku »Russija i slavianstvo« z dne 1. junija je objavil znameniti ruski pesnik K. Balmont, ki je bil v aprilu gost ljubljanskega PEN-kluba, teljton pod naslovom »Slavjanski vpeljatjenja«. Tu pripoveduje o svojih vtiskih iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Bolgarije. Koncem maja se je bil namreč vrnil s svojega potovanja po Slovenskem jugu.

Uvodoma poje, po svojem starem običaju, hvalo Solncu, na to pa pravi, obujajoč si sredi vrvečega Pariza spomine na trimesečno potovanje: »Gledam na potek teh eto dni in vidim s svojim notranjim pogledom Ljubljano, Slovenijo, v solnčnem sijju, — Zagreb, Hrvatska, pod črnim pokrovom duševne žalosti, — Beograd, Srbija, zgrožen, zaprt vase, dober in nepopolnisti hkrati, heroičen in zatiralški, — Sofijo, Bolgarija, carstvo presenelljivo močnega gora, zalito s prelestnim Solncem — tri tedne sreče, prijazno ljudstvo, ljubeznive ljudi, veselje, da si skoraj v Rusiji, bratski jezik, smejoče se dečo, bratstvo trenutne družbe in zvonenje pravoslavne cerkve.«

Omenja, kako je bil prišel najprej v Beograd in naštevane nekatere ondote pisatelje in znanstvenike, ki so mu šli na roko: »Toda sedaj ne maram govoriti o posameznih ljudeh. Mnogo jih je v rojstnih mestih slovanstva, ki so mi dragi. In če omenim v Sloveniji prof. A. D. Bilimoviča, prof. C. V. Makleova, umetnika Golja, ki ljubi Rusijo, in še izvrstnega poeta Zupaniča in ljubeznivega Ottona (!) Cankarja, pa doktorja

Prošlo soboto so pričeli. Dvakrat so privezali ladjo na jeklene vrvi in dvigala so začela delovati, pa se jim je ponesrečilo. Utrgala se je jeklena vrvi. V sredo so nato poizkusili v tretje. Sodelovala so štiri močna plavalčoka dvigala: dvigalo italijanske vojne mornarice, ki dviga 200 ton, dvigalo civilne ženskijske oblasti s 60, dvigalo tržaške svobodne luke s 60 in dvigalo tržaške ladjedelnice s 50 tonami dvigalne sile. Teža potopljene ladje se je cenila na približno 300 ton. Potapljači so zopet opletli potopljeno parnik z jeklenimi vrvmi in potem so polagoma, polagoma začela brniti dvigala. Veliki zračni mehurji, ki so prihajali drug za drugim na morskovo površino, so naznanjali, da se je ladja že premaknila. Po enournem delovanju dvigal sta se pokazali konici obeh jamborov in potem se dobre pol ure, pa se je prikazal tudi že dimnik z zvezdo, ki je znak »Jadranske plovidbe«. Ob 10. dopoldne je bil že poveljniški most nad vodo. Tedaj so ustavili dvigala. Dvignjeni parnik so privezali na dve močni »maoni«, ju priklopili na vlačice in tako so potem v spremstvu dvigal zavlekli »Val« proti Barkovijam, kjer so ga končno potegnili toliko k obrežju, da je nasel na pesek in mu je vsa krma molela iz vode. Glavno delo je bilo tako končano. Te dni so precejšnje množice Tržčanov hodile gledat dvignjeni parnik.

Sedaj bodo predvsem zamašili odprtino, ki jo je dobila ladja pri trčenju, potem pa bodo z velikimi sesalkami izčrpali iz nje vodo da bo ladja plavala, nakar jo bodo raztovorili in jo končno zavlekli v ladjedelnico, da jo popravijo. Naši trgovinski mornarici se bo tako rešil parnik, ki je sicer eden manjših, toda vendar vreden uštevanja zlasti za ohlano tovarno plovlbo. »Val« je obhajal pred potopitvijo redno tovarno plovlbo med našimi jadranskimi pristanišči in Trstom.

Naši izseljenci

Po statistiki našega izseljeniškega komisarjata v Zagrebu se je izselilo iz naše države meseca marca v prekomorske dežele 2055 oseb, kar je za 803 manj, kakor istega meseca lanskega leta. Od začetka leta do konca marca pa se je izselilo 4234 oseb. Letos je bilo v tej dobi 1535 izseljencev manj kakor lani. Tako je naša prekomorska emigracija v prvem četrtletju padla za 27 % napram lanskemu.

Naivež izseljencev je iz Hrvaške in Slavonije (835), potem iz Vojvodine (627), Dalmacije (270), Slovenije (210), Bosne in Hercegovine (63), Srbije (40), Črne gore (19). Največ jih gre v Kanado (947), v Argentino (548), v Zedinjene države (307), v Urugvaj (152) itd. Iz prekomorskih dežel pa se je vrnilo tekom meseca 319, od začetka leta do konca marca pa 820 oseb. V tej dobi se je lani povrnilo 838 izseljencev. V razne evropske države se je izselilo v prvem četrtletju 1198 oseb in sicer v Francijo 375, v Belgijo 317, v Nemčijo 308, v Holandijo 118 itd.

Kakor v drugih državah, kjer imajo posebne urade za evidenco izseljencev in izseljeniških naselbin, tako se le tudi pri našem izseljeniškem komisarjatu osnoval naselbinski kataster, ki ima že v evidenci okrog 1500 naših naselbin. V ta kataster se vpisujejo vsi podatki o razvoju naših naselbin in tujem svetu. Beležijo se naslovi izseljencev in tako bo ta evidenca velike važnosti za zvezo med domovino in emigracijo.

K smrtni nesreči na domžalskem kolodvoru

Domžale, 3. junija.

V nedeljo zvečer je vlak, ki vozi iz Ljubljane v Kamnik, povozil blizu skladišča domžalske postaje 26-letnega Rajka Samso, strojnega ključničarja pri »Titanicu« v Kamniku, o čemer je poročal že današnji »Ponedeljek«. Rajko Samsa je Primorec; njegovi starši imajo v Ljubljani gostilno pri »Kafizežu«.

Samsa se je nahajal ta dan popoldne s svojim prijateljem v Slakarjevi gostilni v Domžalah, kjer sta kegljala. Okrog 7. zvečer ju je zagledal operator sokolskega kina g. Pohar, kako tečeta na železniško postajo. Pri Petelinovi hiši sta se obrnila, tekla do Sokolskega doma in tam zavila na telovadnico ter hitela po telovadšču proti železnici. Na koncu telovadšču sta preplezala ograjo in bilta sta pri železniških tračnicah. Na tem mestu sta speljana dva tira. Na prvem, bližnjem tiru je stal tovorni vlak. Po drugem pa je privozil osebni vlak. Samsa in njegov prijatelj sta skočila na vagon stoječega vlaka. Samsa se je iz vagona pognal na stopnice vozečega osebnega vlaka. Pri tem je stopnico zgrešil, glasno zavpil in padel pod kolesa. Njegov tovariš je hotelno vzkliknil: »Rajko!« Rajkova nesreča je preprečila njegovo namero, da bi se tudi sam pognal na osebni vlak. Nekateri potniki so videli ves ta prizor skozi okna. Vlak se je zaradi nesreče ustavil. Na tračnicah je ležal Samsa s poškodovano glavo, zmeč-

Kanskega in rojaka z Volge prof. Preobraženskega, koliko svetlih imen bi pač moral še navesti iz Slovenije? Vsa Slovenija, ki sem jo videl med Ljubljano in Blejskim jezerom, je bleščeča stran lepote, gostoljubja, pesmi, verzov, smehljajočih se obrazov — večna mlada Terezina Mih. Jenko je živa slika tega, kako lepa je duša slovanske žene.

Nato opisuje ruski poet na kratko Zagreb in Sofijo. Pravi, da se preprostosti ljudi med južnimi Slovani veliko lažje sporazumejo in vzbujajo med seboj nego izobraženci. Citira S. S. Bobčeva: »V Bolgariji verujejo in vedo samo eno: da je predvsem treba urediti odnose med Jugoslaveni in Bolgari; to je v zvezi vsemu življenska potreba Jugoslavije in Bolgarije.«

Fran Roš. Medved Rjavček. Povesti za mladino. Pri Rodetu & Martinčiču v Celju je izšla čedno opremljena, ilustrirana mladinska knjiga »Medved Rjavček«. Njen avtor Fran Roš je znan sotrudnik slovenskih mladinskih in literarnih časopisov. V tej zbirki so izšle njegove štiri povesti: »Medved Rjavček«, »Zelenec«, »Zaklad in Hudi strugi« in »Janže se je vrnil«. Ima živahno fanatizem in pripoveduje lahko, neprisljleno, v preprostem slogu, pa vendar učinkovito in toplo. Te povesti so primerne obzorju ljudskih otrok v starosti 8—10 let in bodo brez dvoma našle med mladino obilo hvaležnih čitateljev. Knjigo pripravljamo. Naroča se tudi pri »Tisovni zadrugi« v Ljubljani.

Kupujte »Zvezdanko«!

Razpečava v kraljevini SHS
Fran Ka. Ležnik, Maribor, Cankarjeva ul. 26.

Popolnoma novo!
Danes premijera!

Velezenzacija!

Jama greha

Drama velenapete vsebine iz Singapurja.
V gl. vlogi LON CHANEY

kot lastnik luške gostilne, nasilen in opasen človek, obenem pa nežen oče odrasle, lepe hčerke! Ljuta borba temnih elementov in vzvišena ljubezen mladega, neozložnega dekleta. Za otrokovo srečo v smrt!

Velenapeto obenem Elitni kino Matka
pa pretresljivo! Telefon 2124.

kanimi prsti in povoženim truplom v zadnjih vzdihljajih. Na kolodvoru službujoči orožnik Petrič je takoj poslal po zdravnika dr. Hočevarja, ki je mogel ugotoviti samo ponesrečenčovo smrt.

Novice z Goriškega

V ponedeljek, 27. t. m. sta se pred goriškim deželnim sodiščem oz. porotnim sodiščem zaključili dve zelo zanimivi razpravi, ki sta podali vsaka svojo, obe skupaj pa enotno in nikakor razveselivo sliko razmer, ki vladajo pri nas na Goriškem.

Dr. Ivan Volarič, dr. Anton Kurinčič, Franc Uršič in Stanko Jermole, vsi iz Iderskega, so bili v začetku letošnjega meseca januarja aretirani in pripeljani v goriške zapore. Obdolženi so bili, da so v noči od 2. do 3. januarja pomazali s kravjim blatom več slik ministrskega predsednika Mussolinija, ki so bile na stenah iderskih hiš. Do te aretacije je prišlo, ker so karabinerji v Kobaridu dobili pismo brez podpisa, ki je označalo omenjene Iderčane kot blatice ministrskega predsednika, a 3. januarja je prišel h karabinerjem v Kobarid Karel Volarič, brat enega ovađenih Volaričev, in je potrdil anonimno ovadbo. Uvedla se je stroga preiskava, zaslišanih je bilo veliko prič in končno se je varnostna oblast prepričala, da je bila ovadba neutemeljena. Vse osumljene so izpustili iz zaporov, obenem pa se je uvedla preiskava proti ovažalcu Karlu Volariču, ker je vse kazalo, da je on sam pomazal slike ministrskega predsednika, in ta sum je preiskava tako okrepila, da ga je državno odvetoništvo spravilo pred sodišče. Na razpravi v ponedeljek je sicer tajil in se skliceval tudi na to, da je bil član fašističnega sindikata, toda izpovedbe prič so dokazale, da je na vsak način hotel dobiti gostilniško koncesijo, karata pa mu oblast ni hotela dati, ker je smatrala, da je ena gostilna, ki jo ima njegov brat, popolnoma dovolj za Idersko. Z ovadbo proti bratu je pač hotel doseči, da bi se bratu odvzela gostilniška koncesija, katero naj bi potem dobil on sam. Izvedenci so dokazali, da je ono anonimno pismo karabinerjem pisal obtoženec. Sodni dvor je smatral njegovo krivdno za dokazano in Karel Volarič, ovažalec svojega brata in njegovih prijateljev, je bil obsojen na 18 mesečno ječo. Za odškodnino, ki so jo zahtevali po krivem obdolženi — bili so v preiskovalnem zaporu nad štiri tedne — se bo vršila posebna razprava. Razsodba je napravila kar najboljši vtis na naša poštena ljudstva.

Istega dne pa se je pred porotnim sodiščem zaključila več dni trajajoča razprava proti nekemu Lovrencu Vovku iz Ospa v Istri, ki je leta 1921. s tremi drugimi razbojniki oropal Mihljevo gostilno v Kasovljah in je bil ob tej priliki ustreljen Mihljev sosed Franc Birs. Naslednjega dne so se roparji v Skopem spopadli z orožniki, pri čemer sta bila ustreljena orožniški brigadir Piccoli in en ropar. Enega roparja so aretirali in je potem umrl v zaporu, dva sta pa pobegnila. Obtoženi Vovk je pobegnil na Češko, kjer so ga po več letih zaprli. V zaporu je priznal zločine, ki jih je zagrešil na Primorskem, pa so ga potem češkoslovaške oblasti izročile italijanskim. Na razpravi je vse tajil, kar mu pa ni pomagalo: porotniki so ga spoznali krivega očitanih mu zločinov in bil je obsojen na 26 let in 9 mesecev težke ječe.

Prostovoljno je šel v smrt na Šentviški gori komaj 20letni Anton Pavšer. Ustrelil se je, a poprej se je še za vrat privezal na bližnje drevo. Pravilo, da ga je gnala v smrt nesrečna ljubezen. V Gorenji Tribuški pa se je ponesrečil posestnik Matija Jan. Imel je 67 let. Zjutraj je šel od doma po polju. Popoldne pa so ga našli v prepadu z razbito lobanjo. Spodrsnilo mu je, pa je strmoglavil v prepad. Ker mu je pred dvema letoma umrla žena, je tako popolnoma osirotelo njegovih 12 otrok.

Za binkoštno praznike so imeli v Trenti nenavaden poset. Od Mojštrovke so se priključili čez Vršič ali pa skozi Luknjo — medvedje, ki so pri neki hiši v Trenti odnesli prašiča.

Iz goriškega duhovniškega semenišča pride letos pet novomastnikov: Ivan Budin iz Mirna, Fortunat Jeklin s Pečim, Leopold Jurca v Opčin, Aleksander Milčič od Briščikov in Josip Siscovich iz Trsta. Ivan Kodrič, kurat v Opatjem selu je imenovan za vikarja v Gradnem, v Opatije selo pa pride Fran Čemažar, vikar na Gradišču pri Prvačini. Gradišče, kjer je nekaj domoval naš »goriški slavček«, Simon Gregorčič, pa bo oskrboval renški dekan Valentin Pipan. Karel Supin, bivši župnik v Spod. Idriji je imenovan za župnika pri Sv. Trojici v Trzinu.

Kulturni pregled

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

(Začetek ob 20., spremembe označene.)
Torek, 4.: Bitka. D.
Sreda, 5.: Igra ljubezni in smrti. C.
Četrtek, 6.: Theodor & Comp. B.
Petek, 7.: Zaprti. generala.
Sobota, 8.: Piskač. Premijerski abonma.
Nedelja, 9.: Utopljenca. Ljudska predstava.

LJUBLJANSKA OPERA.

(Začetek ob pol 20., spremembe označene.)
Torek, 4.: Zaprti.
Sreda, 5.: Cigan baron. B.
Četrtek, 6.: Traviata. Gostovanje go Vesel-Polee. C.
Petek, 7.: Cne maske. A.
Sobota, 8.: Cigan baron. D.
Nedelja, 9.: Evgenij Onjegin. Premijerski in D-abonma.
Ponedeljek, 10.: Zaprti.

Koncert praškega »Hlahola«, ki se je vršil v soboto v Ljubljani, je odlično uspel. Podrobno strokovno poročilo je objavil »Ponedeljek«.

Iz francoske književnosti. V znani zbirki »Zivljenja znamenitih ljudi« (Vies des hommes illustres) sta pravkar izšla življenjepisa Filipa II. (Jean Cassou) in Stevensona (Jean Marie Carre). — »Librairie de France« v Parizu napoveduje ilustrirano izdajo

zbranih spisov Alphonse Daudeta. Izšla bo v 20 zvezkih v kvartu s 400 akvareli najodličnejših francoskih ilustratorjev. — V zbirki »Panorama modernih literatur« je izšel pregled ruske literature iz peresa Vladimirja Pornerja. Ze prej so izšli pregledi sodobne nemške, italijanske, španske, ameriške in francoske literature. — Pri Riedlerju v Parizu je ugledata beli dan nova izdaja »Antologije modernih kitajskih pripovednikov« v izboru in prevodu I. B. Kin-Yu-Vuja. — Senzacija vzbuja polemična knjiga Emanuela Berla »Smrt meščanskega mišljenja« (Mort de la pensée bourgeoise). Izšla je pri Gresselu.

Pisateljev uspeh. Izmed vseh knjig, ki so izšle v zadnjem času, se največ piše in govori o vojnem romanu nemškega pisatelja E. M. Remarque »Im Westen nichts Neues«. Ko je ta mladi pisatelj — prej po poklicu novinar — dovršil svoje delo, je zanesel rokopis založbi Ullstein. Imel je silno skromne zahteve. Ko je založnik prebral rokopis, je bil tako navdušen, da mu je sam ponudil 20.000 mark. Remarque je enako navdušeno sprejel. Uspeh pa je prekosil vse račune in prvotna pogodba se je morala razveljaviti. Sedaj dobiva avtor honorar od razprodanih izvodov. Nedavno je založništvo priredilo njemu na čast banket: ob tej priliki je dobil srečni pisatelj prvi ček za 150.000 zlatih mark, t. j. skoraj 2 milijona Dip

Domače vesti

Kongres slovenskih filologov. V Pragi kot centru slavistike se bo od 6. do 13. septembra letos vršil prvi kongres slovenskih filologov, ki bo razpravljal v treh sekcijah: literarno-historični, lingvistični in pedagoško-didaktični. Na kongresu se bo lahko govorilo v vseh slovenskih jezikih, pa tudi angleški, francoski, nemški in italijanski. Ob priliki kongresa bo izšel zbornik člankov o Josipu Dobrovškem, ustanovitelju slavističnih študij. Predvidena sta izleta v Brno in Bratislavo. Predsednik kongresnega odbora je naš rojak vseučiliški profesor dr. Matija Murko.

Osebnosti s pošto. Postavljeni so za zvančičarje v 3. skupini naslednji dnevniki: Ivan Košir, Ida Škrbec, Helena Kržin in Emil Uršič na Ljubljani 1, Fr. Jeranič na Ljubljani 2, Zorislava Tihle in Iva Kokol na ravateljstvu, Angela Tomažin v Grobelnem Štefka Strehovec in Ljutomir. Vida Goršek v Tr. Vidu nad Ljubljano, N. Puhan in Klara Stanič v Murski Soboti, Ivanka Urbas in Pavla Zadek na Rakeku, Danica Štolfa v Kranju, Anica Kolman v Radovljici, J. Pintar in Fr. Hudina v Ptuj, Anica Ribič v Trbovljah, Mara Zen roj. Kopitar v Dolenjem Logatcu, Zorislava Stjepić v Smarju pri Jelšah, Alojzija Tonko v Trzinu, inž. Josipina Debelak pri 31. ter. t. teh. sekciji v Ljubljani in M. Rozman na Mariboru 2. Za služitelje so postavljeni naslednji dnevniki: Francka Škerjanec, Fr. Mak, V. Mahjehin in K. Fervega na Mariboru 2, Josip Rožanec v Črni pri Prevaljah, Ivan Prijatelj na Jesenčah na Gorenjskem, Rud. Batiš v Litli, B. Smoljši v Krizevcih v Prekmurju, Fr. Podobnik v Škofji Loki, Fr. Supančič, R. Meglič in K. Mak na Mariboru 1, Ant. Bizjak v Zireh, Jos. Špern in Uršula Pavlič v Trbovljah, Mih. Muhovič v Hraščniku, Ant. Vodenov v Radečah pri Zidanem mostu, L. Polak v Prevaljah, And. Škraba na ravateljstvu, Al. Svarcan v Poličanah, Metka Klemenčič in Al. Zagoršek v Moškanjcih, Jos. Levak v Brežicah, Ant. Sotič v Črnomlju, Iv. Kramberger v Sv. Lenartu v Slov. gorah, Marija Hojkar v Ložu in Iv. Mencinger v Boh. Bistrici. Za pogodbeno poštarje (ce) so postavljeni: Julka Fajdiga v Dolenji vasi pri Ribnici, Fr. Stangelj v Stopičah in Jos. Knez v Sv. Juriju pod Kumom. Premeščeni so: Zvan. 1. skupine M. Pogorevec iz Pragerskega na Maribor 2; zvan. 2. skup. V. Trček na Ljubljano 2 in M. Kucler z ravateljstva na Ljubljano 2; zvan. 3. skup. Olka Zupančič iz Vojnika v Ptuj in Vida Stadler iz Celja v Velenje; služ. 1. skup. Fr. Geršak z Ljubljane 2 v Moste pri Ljubljani; služ. 2. skup. B. Koblar iz Škofije Loke v Trzinu in Alb. Kariž iz Most pri Ljubljani na Ljubljano 2. — Upokojeni: zvan. 1. skup. Avg. Vogelari na Mariboru 2 in Fr. Jamšek na Ljubljani 1. Poroke: upravnik pošte v Laškem P. Rabič se je poročil s pošto uradnico v Ptuj Marjo Burger, pb. ur. II-2 L. Podgoršek na Mariboru 1, pa s pb. ur. II-3 Olgo Slabine. — Sprejem v naše državljanstvo. V državljanstvo naše kraljevine je sprejel Maksimilian Žgur, slušatelj univerze v Zagrebu.

Natečaj za sodniški mest. Razpisani so natečaj za oddajo dveh izpraznjenih sodniških mest in sicer enega pri okrajnem sodišču v Brežicah in enega pri okrajnem sodišču v Murski Soboti. Pravilno opremljene prošnje naj se po službeni poti predložijo ministrstvu pravde.

Ob desetletni bojevalni Koroškem. V našem nedeljskem članku, objavljenem pod tem naslovom, se je vrnila tiskovna napaka, ki pokvari prav za prav smisel celotnega članka. Vesti o uspehi jugoslovanske ofenzive na Koroškem, ki so prišle v Pariz 2. junija 1919. zjutraj so učinkovale tako, da se je iz mirovnih pogojev, ki so bili isti dan opoldne izročeni avstrijskim delegatom izločili oni del, ki je govoril o Koroški. V članku je tiskovni škrat izločil spremenil v izročil.

Skupščina Profesorskega društva. Letošnji kongres Profesorskega društva in skupščina Podporne zadruge se bosta letos vršila v Velikem Bečkereku v dnevi 7. in 8. julija, dne 6. julija pa bo predkonferenca. Ker so na dnevnem redu važna vprašanja, ki zahtevajo sankcijo kongresa in skupščine, se pričakuje obilna udeležba. Organizacija sprejema ter skrbi za stanovanja in prehrano je prevzel ožji odbor, kateremu načeluje dr. Kosta Gjurjič. Podrobni program izletov v okolico in poseta raznih industrijskih podjetij bo v kratkem določen in objavljen.

Domači prijatelj. Pravkar je izšla 6. in 7. številka »Domačega prijatelja«, pri-ljubljene in vsebinsko bogate ilustrirane družinske revije z ilustrirano mesečno prilogo »Naš obzorje«. »Domači prijatelj« se je tokom treh let že močno uveljavil in pridobil celo vrsto uglednih sotrudnikov. V zadnji številki piše Gustav Strniša zanimivo zgodbo detektiva Silvija, prof. Saša Santel poroča o akad. slikarju Adolfu Lapinetu, ki se sedaj posavlja iz Ljubljane. Ksaver Meško, Miran Jarc, Mile Klopčič in Radivoj Rehar pričbujejo po eno pesem. O slikarju Mihi Malešcu, ki je pravkar izdal zanimive risbe o ljubljani »Rdeče lučke«, in skladatelju Mariju Kogojcu, katerega opera »Črne maske« je ob premijeri dosegla triumfalni uspeh, poroča F. D. ki objavlja tudi svoje spomine na snemanje filma »Asfalt« v berlinskih atelijah Ufe. Ostov »Moja Pariz« je zanimivo in pristočno pisan članek Poleg stalnega romana Frederica Mauzena »Živa blagajna«, ki izhaja v izvrstnem dr. A. Debeljakovem prevodu, so zastopani v beletrističnem oddelku še Mirko Kunčič s »Pomladjo« in Josef Pasztor z dramsko skico »Prostost«. Ob koncu poroča Felmina o »Današnji ženski in moškem«, slovita filmska zvezda Mary Pickfordova o »Skrivnosti skritih zakonov«. Bogata sta gramofonski in grofolski kotiček, pa tudi modna poročila in praktični nasveti bodo marsikomu dobrodošli. »Naš obzorje« je zanimiv po pestrosti in raznovrstnosti sodelavcev in prispevkov. Ivan Zorec končuje svoje »Potnike«, Julij Nardin nas povede »K reki« med tem Alfred Klein pripoveduje o »Hrupnem lovju«. O originalnem lesorezu piše iz-črno akad. slikar-grafik E. Justin. Razni sotrudniki nas pa seznanjajo z »Izumirajočim praljudstvom«, z »Napakami in pomanjkljivostmi našega športa«, z »Letalstvom« in »Radilem«; med mladimi sotrudniki se pa Tatjana predstavlja z »Dušanom«. To s krasnimi fotografijami močno ilustrirano revijo krasi še reprodukcije slikarskih del naših umetnikov: Adolfa Lapineta, Mihe Maleša, Edvarda Stepančiča, Franceta Gorseta, Frana Stiplovskega, Gajmira Kosa, Elka Justina, Maksima Gasparija in Milka Bambiča. Prepičan sem o vsakem, ki si bo zadnjo številko te revije le ogledal, da bo postal tudi njen stalen naročnik.

Smrtna kosa. Včeraj popoldne je umrla v Ljubljani ga. Terezija Berghauser soproga magistrskega nameščena in marljivega delavca v mnogih ljublj. društvih g. Karla Berghauserja. Pogreb pokojnice, ki je bolehalo že dalj časa, bo v sredo popoldne ob 5. iz stanovanja v magistratnem poslopu na Mestnem trgu. — Umrl je tudi učitelj g. Boris Papež, pokopan bo pa jutri ob 16. na pokopališču pri Sv. Križu. Svet je moral zapustiti v cvetu svojih let. — V Planini pri Rakeku je podlegla kratki težki bolezni gospa Marija Lakner in jo bodo danes ob 18. položili k večnemu počitku. Pokolnim blag in časten spomin, rodbinam iskreno sožalje!

KINO IDEAL. Stari Heidelberg
Velefilm Hubertus v gl. vlogi Ramon Novarro, in Norma Shearer. — Globoko znižane ljudske cene 2.—, 4.— in 6.— Din.

Svobodna carinska cona na Sušaku. Na Sušak sta prispela pomočnik finančnega ministra dr. Gospodetič in šef generalne direkcije carin dr. Smid, da proučita vprašanje ureditve svobodnih pristaniških skladšč v tamkajšnjem pristanišču.

Lep uspeh našega arhitekta v Angli. Inženjer Alojzij Himmel, rodom iz Maribora, ki je že dve leti zaposlen v Angli, je pri natečaju za svoj načrt za gradbo perzijske poslaški palače v Angli dobil prvo nagrado in se bo projektirana palača zgradila po njegovem načrtu.

Knjigo brzojav in telefon. I. del je izdal g. Janez Napotnik, tajnik direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani. Knjiga vsebuje Morsejev brzojav, galvanske člene za brzojav in telefon, brzojavne proge, aparate, vključitev uradov, napake v aparatih, preiskovanje vodov, kabelski brzojav in je pregledana ter odobrena od direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani. Nudi tudi mnogo modernih najnovejših izrazov posameznih delov, ki so potrebni pri brzojavu in telefonu; služila bo pa istotako kot pomožna knjiga pri nastalih napakah v aparatih. — Knjiga je lepo strokovno delo, ki ga je avtor g. Napotnik pokazal in pri tem jasno in idealno podal vse potrebno v svojih preciznih risbah, ki so za vsakogar razumljivo razložene. Tako delo je res hvale vredno in nam je bilo že davno potrebno. Cena knjige je 52 Din, naroči se pa pri avtorju, v Jugoslovanski knjigarni, v knjigarni Iz. Kleinmayr in Bamberg ter pri Hermanu Hrovatu.

Nov odbor Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu. Na seji glavnega odbora 2. t. m. so bili soglasno izvoljeni naslednji funkcionarji v ožji odbor: za predsednika Franc Boblek (Zalec), za podpredsednika Andrej Antlogar (Gotovlje), za tajnika in blaginjaka Anton Petriček (Zalec), za odbornike ing. Janko Dolinar (Celje), Ludvik Plavšek (Sv. Jurij ob Taboru), Vinko Stopar (Velenje).

Ljubiteljem cvetic. Opozarjamo vrtnarje in ljubitelje cvetic, da je na Ljubljanskem velesajmu poleg najrazličnejših plemenitih cvetk tudi okrog 270 vrst vrtnic najrazličnejših barv.

Gospodinjstvo na meščanski šoli. Predlet smo: »Či bi meščanska šola gospodinjstvi pouk še malo bolj poudarjala, potem bi bila to najprimernejša šola za žensko mladino, tako je sodila neka mati hčerke. Vse kuharske izdelke so doklice lastnorочно pripravile v šolarskih kuhinjah. Žal da nimajo ljubljanske dekle šole, ki so zaenkrat nastanjene v prostorih, ki niso bili zidani za meščanske šole, lastnih kuhinj. Slovenska meščanska šola ima v svojem učnem programu v vseh štirih razredih eno tedensko uro gospodinjstva. Umetnost bi pa bilo, da bi se ta predmet poučeval v višjih razredih vsaj po dve uri tedensko.

Občni zbor Slovenskega planinskega društva bo 12. t. m. ob 20. v vrtnem salonu pri »Levici« v Ljubljani. Vršile se bodo samo dopolnilne volitve za istopisnega 1. odbornika in izstopišva 2. namestna odbornika. V smislu sklepa zadnjega občnega zbora objavlja osrednji odbor SPD, da so društvene knjige in računske zaključke vsem članom na vpogled med uradnimi urami v društveni pisarni, palača Ljubljanske kreditne banke, IV. nadstropje.

Podružnica SPD za Rogaško Slatino in okolico vabi člane v Rogaški Slatini, Rogatcu, Smarju pri Jelšah, Poličanah in drugod, da se udeležijo občnega zbora podružnice, ki bo v Rogaški Slatini (gostilna g. Franca Ogrizka pri Sv. Križu) v nedeljo 9. t. m. ob 15.

Prepoved javnih govorov na pokopališčih. Veliki župan ljubljanske oblasti opozarja na to, da veljajo za javne govore na pokopališčih isti predpisi, kakršni veljajo za shode pod milim nebom, da so torej po čl. 5. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi vsi taki govori brez predhodne dovolitve pristojnega upravnega oblastva prepovedani. Kdor ravna drugače, utegne biti sodno kaznovan z zaporom do 3 mesecev, poled tega pa še z denarno globo do 5000 dinarjev.

Svetovni plesni kongres, ki bo določil stil in novitete družabnega plesa za prihodnjo sezono, se bo vršil letos zonet v Parizu od 7. do 12. t. m. Udruženje ljublj. učiteljev plesa bo zastopal kot delegat na tem kongresu znani plesni molster g. Jonk iz Ljubljane.

Zakup ribolova na Belju. V Novem Sadu se je nedavno vršila licitacija zakupa ribolova na državnem posestvu Belje. Sedaj je finančno ministrstvo odobrilo, da se ribolov za 1929-1930. odda Lombardni banki v Bukarešti za ceno 5 milijonov dinarjev. Banka mora prevzeti vse namerščene ter od čistega dobička volati deset odstotkov v državno blagajno.

Med vožnjo se je ponesrečil. 56-letni posestnik Luka Marenček iz Čemšenja v občini Dob pri Domžalah je peljal v ponedeljek s tovornim vozom na cesti proti Domžalam. Med vožnjo se je Marenček, sedeč na vozu, preveč nagnil, zaradi česar je padel na tla pod voz. Posledica padca je bila ta, da si je 56-letni mož zlomil levo nogo. Na cesti so ga našli domačini, ki so ga odpeljali dalje v Domžale, odkoder so ga pozneje prepeljali z rešilnim avtomobilom v ljubljansko splošno bolnico.

Samomor na zagrebški promenadi. V soboto zvečer, ko se je vršila živahna promenada na zagrebškem Zrinjevcu, je nenadoma počil strel: mlad mož si je pogol kroglo v prsa. Bil je to mlad obrtnik, mlazarski mojster Branko Parapat. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je kmalu nato izdihnil. Vzrok samomora je baje nesrečna ljubez.

V budimpeštanskem avtomobilskem salonu je bil Mercedes clou in predmet dnevnega razgovora. Predvsem je vzbudil 8-cilindrski Mercedes pravcato senzacijo in vsi lastniki takega voza so ga hvalili nad vse mere. Mercedes je v Madžarski najslavitejša znamka. Vsi vozovi Mercedes so bili razstavljeni s pnevmatikami Continental, ki so v Madžarski istotako zelo priljubljene. Tudi kupčijski uspeh vozov Mercedes je bil v salonu, kakor se zatrjuje, zelo dober.

ITO — zobna pasta najboljša!
Budilke, prvovrsten fabrikat. F. Čuden, Prešernova 1.

Pirotske preproge. Ogledite si krasne pirotske preproge na velesajmu pri tvrdki Brača Garotič.

Oblike kemice čistil, barva, plisira in ilka tovarna Jos. Reich.
Zenska C. M. podružnica v Kamniku je poslala Družbi 708 Din kot prispevek bonbonkovega dne. Iskrena hvala rodoljubnim damam in poštovnim gospodinom! Pogosti legar prenašajo največkrat bele uši. Ta zanimivi štiridejanski film bo predvajal na stalni higijenski razstavi na velesajmu danes 4. t. m. ob 11. in 16. Ob 17. bo predaval oblatni sanitetni referent dr. E. Majer o nekaterih nalezljivih boleznih ob predvajanju filma.

Ne vrzite svoje prazne MAGGIjeve steklenice proč! Le-to lahko daste pri svojem trgovcu zopet napolniti z MAGGIjevo zabelo. Če se dopolnjuje, je potem MAGGIjeva zabela dosti cenejša. Toda pazite na to, da se zabela dopolnjuje iz velike MAGGIjeve steklenice! Le-ta ima ime »MAGGI« na rumeno-rdečih etiketah.

Iz Ljubljane

Iz gledališča. »Bitko«, katere snov je zajeta iz rusko-japonske vojne leta 1905, bo vpriporila drama poslednjikrat v letošnji sezoni danes 4. t. m. za abonente reda D. Zasedba običajna. — Straussova opereta »Cigan Baron« z g. Marčecem v vlogi Barinkaja se bo pela v operi v sredo 5. t. m. za abonente reda B. V torek opera zaprta. — Krstna predstava Ouldove drame »Pisak« bo v drami v soboto 8. t. m. za premijerski abonma. Angleški pisatelj Ould je generalni tajnik Pen klubov ter bo osebno prisostvoval premijeri v Ljubljani. Odlučni gost je na poti iz Londona na predavanje v Sofijo. Predstava bo za premijerski abonma.

Cercle français v Ljubljani sklicuje 17. t. m. ob 18. v prostorih francoskega inštituta v Narodnem domu svoj izredni občni zbor z dnevnim redom: Priključitev društva francoskemu inštitutu v Ljubljani.

Vojaški obvezniki-konjeniki, ki so v evidenci mestnega magistrata ljubljanskega, se pozivajo, da se najkasneje do sobote 8. t. m. zglaste v mestnem vojaškem uradu, na Ambroževem trgu št. 7-1, (soba 3) ter tam izjavijo, ali imajo v redu predpisano jezdo in konjsko opremo, odnosno če žele, da jim država nabavi sedlo in pod kakšnimi plačilnimi pogoji. Sedlo bo stalo okrog 2000 dinarjev, ki se jih lahko odplačuje v obrokih. Konjeniki, ki bi poleg konja ne imeli tudi pravilne in popolne jezde in konjske opreme, se prevedejo v kako drugo vrsto narodne vojske.

Sokol II. bo pritrčil vsakoletni nastop v nedeljo 16. t. m. ob 16. na letnem telovadišču na Prulah, kjer bodo nastopili vsi oddelki. Po telovadbi bo ljudska veselica s plesom, srečolovom, kolesom sreče itd., tako da je za vsakogar in vse pripravljeno, da pridejo na svoj račun. Vstopnina znaša 5 Din stošča in 10 Din sedeži.

Mladinska akademija Sokola II. bo v četrtek 6. t. m. (in ne, kakor je bilo napačno objavljeno, v sredo 6. t. m.) ob 20. uri v telovadnici državne reške. Nastopili bodo vsi mladinski oddelki z izbranim sporedom. Vstop prost.

Obletnico I. junija so proslavili jugoslovanski nacionalisti s sv. mašo zadušnico pri Sv. Križu. Po službi božji so se podali

na grobove trboveljskih žrtev, kjer so položili lovorov venec z državnim trakom. Slični venec so položili na spomenik trboveljskih žrtev v Trbovljah tudi trboveljski in zagorski nacionalisti.

Kako bo s cenami kruha. V Ljubljani so se gospodinjje že dolgo časa pogovarjale o previsokih cenah kruha, a je šele sedaj prišlo do razpravljanja o cenah kruha pri magistratu. V soboto popoldne se je vršila važna seja tržnega odseka občinskega sveta o tem vprašanju. Pekovska zadruga je namreč sporočila mestnemu magistratu, da zniža ceno kruha na 5.50 Din za kg. Tržni odsek pa sklepa zadrugi ni odobril, ker se je pocenila moka na 3.80 Din. Pri tem pa kaže, da bodo cene moki še bolj padle. Veliki župan je poslal dopis, da mora tržni odsek omogočiti prebivalstvu dobavo najnujnejših potrebščin za znosnejšo ceno in je zato dolžnost javnih oblastev, da ukrejejo vse potrebno. Sedaj je sklenil tržni odsek pozvati Pekovsko zadrugo, da mora do danes opoldne znižati ceno belemu kruhu na 4.50 Din in temu primerno tudi ceno črnemu kruhu. Tržni odsek je sklenil, da se bo moral kruh po gostinah in drugih lokalih prodajati po teži, ki odgovarja ceni.

Davčna uprav za mesto v Ljubljani ima od 15. maja dalje uradne blaginjske ure samo ob delavnikih od 8. do 12. Izjemoma pa se sprejemajo neodložljiva plačila tudi popoldne od 15. do 17.

Društvo »Treznost« bo pridedilo svoj redni sestanek drevi ob 20. uri na moškem učiteljski z občinskim dnevnim redom.

Otroško igrišče »Atena« pod Tivoljem je od 1. junija dalje pod stalnim nadzorstvom pedagoginje. Cenl. starše vljudo vabimo, naj pošljejo svoje otroke v to divno, dušno in telo okrepjujoče zabavališče.

Vpisovanje vsak delavnik od 9.—12. in od 15. do 18., eventuelno do pol 19. Zabavališče bo trajalo čez vse šolske počitnice, vpiše se pa mesečno, eventuelno tudi na krajši rok. Otroci, na skorajšnje svidenje!

Trpinčenje živali. Na Poljanski cesti so opazovali ljudje voziček, naložen s teleti, ki so bila druga na drugem. Občinstvo, ki je videlo trpinčenje uboge živali, se je pričelo zgražati in je nekdo iz občinstva pozval stražnika, ki je vozniško, mesarico Franciško L. iz ljubljanske okolice legitimiral. Omenjena bo imela zaradi trpinčenja živali sitnosti pri oblastvih.

Ugoden nakup perila! Moško perilo, delavsko in finejšje vrste čefir, popelnj prodaja ta mesec pod tovarniško ceno, tovarna perila »Triglav, Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Struclki.

Organizacija praktičnih električnih in strojnih tehnikov poziva tovariše, da se udeležijo pogreba tragično preminulega tovariša in voditelja krajevnega odseka Rakka Samsa v čim večjem številu.

Zobozdravnik dr. Iv. Verčon zopet ordinira.

Revna služkinja je na izprehodu z otrokom na potu iz Tivolija mimo »Fizgovca« do Sv. Petra ceste izgubila igračkopunkčo v zeleni obleki. Ker bi morala škodo sama poravnati, a nima sredstev, prosi najditeľa, da bi jo vrnil na uradništvo našega lista.

Zobozdravnik

dr. Josip Tavčar

ordinira v poletnih mesecih
7690 od 7.—12. in 3.—6.
Gledališka ul. 4. Telefon 3301.

P. n. g. restavraterjem in gostilničarjem priporoča papirnate servijete
M. Tičar, Ljubljana.

Disarna

za pravne svete

FRAN KOLAR, nadsvetnik fin. min. v o., Zemun, Markovičeva ul. 2-11, izvršuje brezplačno pri prometnem min. (generalna direkcija) reklamacije nepravilno plačane tovarnine.

Cenl. klijenti in drugi, ki bi želeli izročiti tovarne liste, naj blagovoljno sporočijo do 15. VI. z dopisnico S. Godina, Ljubljana, poštini predal 119 ali tel. št. 2305. 7673

»Schulz Universal« tehtnica

je precizne konstrukcije, zato jo kupi vsak natančen trgovec. Zahtevajte brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika. Jugo Schulz, d. z. o. z., Ljubljana.

Radioemanacijsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE
(pri Novem mestu). Zdravi trajno in sigurno revmatizem, nevralgije, ženske bolezni itd. Edino kopališče, v katerem so vse kopališčne naprave nad izvirki 37—38° C topline. Železniška postaja Straža - Toplice. Zahtevajte prospekte. Cene znižane, posebno v pred in po sezoni.

OTROŠKE NOGAVICE z črno KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Kino Ljubljanski dvor!

Danes zadnjič

V okovih harema
Greta Nissen!

Ob 4., 7., 9. uri.

Ljudske cene 3.—, 5.—, 8.— Din.

Na velesajmu okraden. Mizar Anton Miakar iz Starca trga se je pripeljal v nedeljo v Ljubljano, da si ogleda velesajem. Ko se je po obisku ostalih paviljonov ustavil slednjič na veseličnem prostoru, ga je privabilo vpile zamorcev pred njihov paviljon. Tamkaj je vladala takrat velikanška gneča. Miakar je baš hotel vstopiti, da si ogleda »komedije« še znotraj, a je istočasno že tudi opazil, da mu je zmanjkala iz žepa listnica z 960 Din gotovine. Ves prestrašen je zadevo prijavil nekemu stražniku, vendar pa se okradencu ni dalo pomagati, zakaj tat je pač gledal, da je hitro odnesel pete in se pomešal med množico.

V vlaku okraden. Privatni uradnik Leopold Geiser je pripotoval predvčerašnjim iz Francije v Ljubljano. Ko je vstopil po prekinjenju vožnje v Zagreb zopet v vlak za Ljubljano, je med vožnjo nenadoma zapazil, da mu je zmanjkala iz žepa listnica s francoskim in našim potnim listom, vsemi spričevali in drugimi dokumenti. Poleg tega je imel Geiser v listnici tudi nekaj gotovine. Kakor domneva Geiser, ki je prijavil tatvino šele na ljubljanskem glavnem kolodvoru, ga je moral ukrasti predrzni žepar od Zidanega mosta do Ljubljane.

Vlom v spalno sobo. Dilek Frano Prelinž, stanujoč v samostanu na Marijinem trgu 4, je prišel v nedeljo popoldne domov zapazil, da so vrata njegove spalne sobe nezaklenjena in odprta. Ker je vedel, da je vrata zaprl in zaklenil, je stopil hitro v sobo v domnevi, da izsledil neznanega tatu, ki je pokradel tamkaj stanujočim dijakom že razne predmete. Na žalost pa pričaka ni našel več v sobi, pač pa je zapazil, da je notri vse razmetano in da je moral tat pravkar zbežati. Prelinž je ugotovil, da mu je neznanec odnesel med njegovo odsotnostjo srebrno moško uro z verzičico ter več drugih predmetov v vrednosti 415 Din. Cloveka, ki je izvršil to dejanje, zasleduje sedaj policija. Je to baje neki Rado C., ki je svoječasno stanoval v samostanu.

Iz Maribora

Zobozdravnik dr. Viktor Kac se je vrnil in zopet redno ordinira.

Nesreča pri delu. Včeraj popoldne je mariborska rešilna postaja morala dvakrat priskočiti ponesrečencem na pomoč. Okrog 14. si je v Račjem pri neki stavbi 32-letni delavec Ferdo Beranič odsekale palec leve roke. Pri Kovini pa je odrezal 26-letnemu delavcu Alojziju Dobniku tri prste leve roke.

Iz Celja

Cvetlični dan državne kraljevine zaščitne dece in mladine v Celju bo v soboto 8. t. m. Prebitek te humanitarne akcije je namenjen izključno ubogim otrokom. Zato prosimo blagohotnega razumevanja in ljubezne naklonjenosti.

Nedeljska prireditve Celjskega gostilniškega društva. Celjsko Prostovoljno gasilno in reševalno društvo je pridedilo v nedeljo 2. t. m. svoj veliki gasilski dan, namenjen nabavi modernega reševalnega avtomobila v Celju. Ob 8. zjutraj je bila pred mestnim magistratom razstava gasilnega orodja, nakar se je vršila ob 10. na magistratnem dvorišču šolska vaja plezalcev in pol ure na to pri mestnem gledališču velika gasilska vaja. Vse vale gasilcev so uspele prav dobro in zadovoljivo. S prireditvami je bil združen cvetlični dan in je priredila v ta namen tukajšnja železničarska godba ob 11. v mestnem parku promenadni koncert. Popoldne ob 14. se je vršila na sejmšču poleg »Zelenega travnika« tombola, katere se je udeležila tisočglava množica. Po tomboli pa je bila v preurejeni restavraciji pri »Zelenem travniku« animirana ljudska veselica, ki je dobro uspeła.

Čudne navade na celjskem trgu. Na celjskem živilskem trgu se stalno opazajo čudne navade nekaterih kupovalcev. Tako številne kupovalke pokušajo kakovost smetane v lončkih na ta način, da vtaknejo kazalec v smetano in ga nato z največjim tokom obližujejo. Dogodi se tudi, da kupovalke to parkrat zaporedoma ponovi. Pri kupovanju mleka pa se na lepem pripeti, da kupovalka vzame steklenico z mlekom v roke in jo lunaško nastavi na usta in tako pokuši, če je mleko dobro ali ne. Pozivamo mestno tržno nadzorstvo, naj nekoliko bolj pazi na spoštovanje higijenskih predpisov.

Poneverba občinskega denarja. Na celjski policiji se je v soboto zvečer prostovoljno javil občinski tajnik iz okoliške občine Šmarje pri Jelšah Matevž D. In skesan priznal, da je v zadnjih mesecih zaradi slabe plače — imel je mesečnih 750 dinarjev — v potrebi poneveril okrog 1800 dinarjev zaupanega mu občinskega denarja. Ker bi se moral v soboto zvečer vršiti občinska seja, je D. zapustil Šmarje in odšel v Celje. Tu je srečal na cesti sivelega podžupana, kateremu je zadevo polasnil in mu izročil ključce od občinske pisarne in blaginje. Izročil je bil sodišču.

Policiji je bilo ovadenih od sobote do včeraj 8 oseb, ki so skušale prekorajiti drugi železniški most pri Bregu pod Celjem, dasi je prehod preko mostu najstrožje prepovedan in se je šele prejšnjo nedeljo na tem mostu pripetila strašna smrtna nesreča. Tedaj je prihajajoči ljubljanski osebni vlak povozil 37-letno služkinjo Marijo Čepušovo. Grenadijeva brv bo v nekaj dneh gotova, dotlej pa naj se prebivalci Pečovnika, Zagrada, Svetine in drugih krajev na onem bregu Savinje poslužujejo broda pri Grenadirju ali pa brvi čez Voglajno v Zavodni.

Pri nas kupljena dvojna cela srečka šte. 88.511 dobi dne 1. junija t. l.

dvakrat po Din 300.000

to je

600.000 Din

**Bankovno
komanditno društvo**

A. Rein i drugi, Zagreb

Gajeva ulica 8
Trg kralja Tomislava 17
Preradovićev trg 5

7674

Jetra namestu insulina

Iz Amerike poročajo, da so tamošnji zdravniki odkrili izdatno sredstvo proti sladkorni bolezni, ki dobro namestuje insulin in ima pred tem še to prednost, da ga ni treba injicirati. To sredstvo so sirova jetra. Baje zadostuje 700 g jeter za zelo ugoden učinek na omenjeno bolezen.

5 CHEVROLET, rablj. osebnih avtomobilov, v ceni od Din 20.000.— do Din 35.000.—

OAKLAND, 50 HP, 6 cil., 5-sedežni, odprti, > 38.000.—

FIAT, 501 Sport, 4-sedežni, nove gume, nova streha in novo DUCO ličja, > 32.000.—

ROLAND PILLAIN, 35 HP, 4 cil., 4-sedežni sport touring, > 35.000.—

ANSALDO, 35 HP, 4 cil., 4-sedežni odprti, > 40.000.—

ANSALDO, 35 HP, 4 cil., 6-sedežni odprti, > 50.000.—

ITALA, 24 HP, 4-sedežni, > 32.000.—

PEUGEOT, 24 HP, 4-sedežni, s spremenljivo karoserijo kot tovorni ali kot osebni, > 27.000.—

PEUGEOT, 4-15 HP, mali pol-tovorni, dvosedežni, z novo pnevmatik, > 19.000.—

PEUGEOT, 30 HP, mala 4-sedežna sportna tipa, > 30.000.—

CITROEN, 24 HP, 4-sedežni, v dobrem stanju, > 25.000.—

AUSTRO FIAT, 35 HP, 4 cil., 6-sedežni, > 15.000.—

AUSTRO DAIMLER, z dvojno karoserijo, zaprto in odprto, 6-sedežni, 65 HP, 6 cil., > 45.000.—

S. A. M., sportni dvosedežni, 30 HP, 4 cil., > 20.000.—

RENAULT OMNIBUS, 16-sedežni, model 1928, 35 HP, > 52.000.—

Vozovi v vozovno pripravnem stanju, s deloma že plačanimi taksumi za letošnje leto.

Informacije daje:

V. & M. Barešić & Co., Ljubljana

DUNAJSKA CESTA 12,

glavno zastopstvo CHEVROLET avtomobilov

vsakovrstne ure, zlatina in srebrnina po nizki ceni pri

L. Vilhar, urar

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 36

Pozor pri nakupu!

Radi preureditve lokala so naše cene zelo znižane, predvsem manufaktur-nemu blagu, posebno pri narejenih oblekah

Lepe obleke dobite že za **58 Din.**

Ne zamudite priložnosti in oglejte si v trgovini

I. Tomšič

SV. PETRA C. 38

Organizacija praktičnih elektro in strojnih tehnikov v Ljubljani javlja tužno vest, da je njen dolgoletni član, gospod

Rajko Samsa

vodja plačilnega oddelka OPEST v Kamniku Ltd.

včeraj, dne 2. junija, nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v torek, dne 4. junija iz cerkve pri sv. Križu na pokopališče.

Zvestega tovariša ohranimo v častnem spominu.

V Ljubljani, dne 3. junija 1929.

ODBOR.

Največja izbira — najnižje cene najbo-
vejših dvokoles dirkalnih, za ceste tar-
n damskih, motorjev, malih dvokole-
za otroke, igračnih in otroških vozičkov
raznih modelov od najcenejšega do naj-
finejšega, brzovalnih strojev Central Bobbin. Pred naku-
pom oglejte si zalogo pri tržnici Tribuna F. B. L., tovarna
dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4. Ceniki franco.
Prodaja na obroke.

Razglas.

Mestna občina Novo mesto bo prodala v nedeljo, dne 9. junija 1929 ob pol 11. uri dopoldne na javni dražbi v obč. pisarni 5383 m² smrekovega lesa iz svojega gozda, ležečega četrt ure od glavnega kolodvora v Novem mestu.

Pogoji so na vpogled v občinski pisarni.

Županstvo mestne občine Novo mesto,
dne 1. junija 1929.

7673

Dr. Josip Režek l. r., župan.

Sprejmemo mladeniče za gasilsko četo

Neko veliko industrijsko podjetje v Bosni sprejme nekoliko za gasilsko službo sposobnih mož od 25 do 30 let starih, neoženjenih. Biti morajo podaniki naše kraljevine ter neomadeževani, ki so že odslužili vojni rok, ter imeti sposobnost za gasilsko službo.

Prošnje je vpslati na administracijo tega lista pod šifro »Vatrogasci broj 183«.

7676

Kdor glaša je, ta napreduje!

Vsemogočni je poklical k sebi angelsko dobrega, nad vse ljubljene sina, gospoda

Borisa Papeža

učitelja

ki je po dolgi, mukopolni bolezni, v cvetju svojih let, pripravljen za pot v večnost, boguvdano dne 3. junija 1929 za vedno zapustil dolino solz in obupanega očeta.

Pogreb ljubljence se bo vršil dne 5. junija ob 4. uri pop. iz mitvašnice splošne bolnice v Ljubljani na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 3. junija 1929.

Prof. dr. A. N. PAPEŽ in ostali sorodniki,

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljene sina, brata, svaka in strica, gospoda

inženjerja Primoža Brezigarja

se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem onim, ki so spremili blagopokojnika na njegovi zadnji poti ter vsem darovalcem vencev in cvetja.

V Ljubljani, dne 3. junija 1929.

ŽALUJOČI OSTALI.

Tužnim srcem javljamo, da je naša srčno ljubljena, nenadomestljiva soproga, mamica, sestra in teta, gospa

Marija Lakner roj. Urbas

po kratki mukopolni bolezni v soboto, dne 1. t. m., mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice je v ponedeljek, dne 3. junija ob 18. uri iz hiše žalosti na tukašnje pokopališče.

Planina pri Rakeku, dne 4. junija 1929.

Globoko žalujejo:

ALOJZ LAKNER, soprog; SLAVKO in MIMI, otroci.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljubljena soproga in mati, gospa

Terezija Berghausen

soproga magistratnega uslužbenca

v ponedeljek, dne 3. junija 1929 po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 5. junija ob 5. uri pop. iz hiše žalosti, Mestni trg šte. 27, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. junija 1929.

Globoko žalujejo ostali.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Skrušeni globoke žalosti javljamo vsem znancem, prijateljem in sorodnikom, da nam je neizprosna smrt nenadoma ugrabila našega nad vse ljubljeneega

Rajkota

v cvetu mladostnih let.

Telesni ostanki bodo prepeljani danes ob pol 15. uri iz Domžal k Sv. Križu, kjer bodo položeni ob 15. uri k večnemu počitku. Hranite idealnemu življenju časten spomin!

Ljubljana, 2. junija 1929.

Rodbina Samsa.

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

L. ORNIK
KOROŠKA 9.

**Nekoliko
sposobnih
rudarjev sprejmemo**

(koparjev) na bauksitni rudnik. Ponudbe samo pismeno. Premogari naj se ne javljajo.

Kupimo mali Cräliusaparat za vrtanje na ročni pogon. Opis, ponudbe s cenami poslati na Bauksitni rudnik, Boh. Bistrica, Slov.

ADRIA FIVME

REDNA
TEDENSKA PLOVIDBA
NAJMODERNIŠE VREJEN
NOVI MOTORNI PARNIKI

VENEZIA
TRIESTE
FIVME
ANCONA
BARI
CATANIA
MALTA
MESSINA
PALERMO
NAPOLI
LIVORNO
GENOVA
IMPERIA
MARSEILLE
BARCELONA
VALENCIA

Za informacije in predbiležbe prostorov se treba obrniti na Centralo na Reki, ali pa na Agencijo „Lloyd Triestino“ in na Agencijo „Cosulich“ ter na katerikoli budi po-niški urad.

46-a

Miloš Žvacec

140

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Ne bo mu je treba ubrati,« je trpko rekel Torero. »Kaj morem zoper najmogočnejšega kralja na zemlji?«

»Več morete, nego mislite. Pred vsem se morate okoristiti s kraljevim strahom, da ne bi ljudstvo zvedelo resnice o vašem rodu.«

»Kako? Oprostite, gospa, moja pamet je v takih zamotanih stvarih zelo nezanesljiva. In — kaj naj vam rečem? Misel, da naj snujem spletke zoper svojega lastnega očeta, se mi upira v dno duše. Razsvetlite me, gospa!«

»Razumem vaše pomisleke in jih odobravam. Toda ne smete jih pretiravati, saj vidite, da gre za vašo rešitev. Pozabite, da je kralj vaš oče, in pomnite, da vam je najnevarnejši sovrag. Zavedajte se; vse zlo izvira iz njega.«

Torero se je zamislil. Nato je vzdignil glavo in bolešno dejal:

»Čutim, da imate prav. A vendar mi je težko pritrčiti takim besedam.«

Favsta je oledenela.

»Ali naj to pomeni, da se ne mislite braniti in rajši dobrovoljno nastavite vrat smrtonosnemu udarcu?«

Torero je dolgo premišljal, preden se je odločil.

»Stokrat imate prav, gospa,« je rekel naposled. »Kakor vsako bitje, imam tudi jaz pravico do življenja. Branil se bom do zad-

njega, tem bolj, ker sam pravim, da moja obramba ne bo naperjena zoper očetovo življenje. Izvolite mi tedaj pojasniti, kako naj se okoristim s kraljevim strahom.«

Favsta je videla, da se je odločil.

»Prehitite ga,« je naglo nadaljevala. »Kralj se boji, da ne bi prišlo vaše porenje po kakem zoprnem naključju na dan. Razglasite ga tedaj sami! Preskrbela vam bom neizpodbitne dokaze. Predložite te dokaze vsem ljudem; vesoljno kraljestvo naj zve, da ste zakoniti dedič španske krone. Verjemite mi, ogorčenje, ki se bo odzvalo vašemu razkritju, bo tako silno, da bo trinog vztrepetal na svojem prestolu. To je udarec, ki mi je bil na umu. Zdaj vidite, da ne gre za umor, kakor ste izprva mislili; odpustim vam, da ste me imeli za zmožno toli podlega nasveta.«

»Storiti hočem, kar mi svetujete, gospa. A dajte, da vam povem: motite se, če mislite, da sem smatral vaš poziv za prigovarjanje k umoru. Slep bi bil, ako ne bi čutil, da je za vašim jasnim čelom prostora samo za lepe in plemenite misli.«

Favsta se je prizanesljivo nasmehnila.

»Ne govoriva več o tem,« je rekla z malomarnim glasom.

»Tedad menite, gospa, da se bom rešil kraljevega sovraštva, če razglasim resnico o svojem rodu?«

»O tem ni dvoma. Kralj se vam potlej ne bo upal streči po življenju. Ali naj dā svoji zgodovini pravico, da ga nazove morilca dveh sinov? Dokazom, ki jih boste imeli v rokah, se bo moral ukloniti. Proglasili vas bodo za prestolonaslednika in kadar Bog pokliče morilca vaše matere predse, si boste okitili čelo s kraljevsko krono.«

»Ali je mogoče?!« je vzkljknil Torero. Kar zableščalo se mu je

ob tej misli.

»Tako bo!« je rekla Favsta s prepričevalnostjo, ki mu je šla do živega. »In to bo preje, nego se nadejate. Kralj je star in izžit. Njegovi dnevi so seštet. Kmalu se vam bo umaknil, ne da bi bilo treba zločinskega poseganja v voljo božjo.«

»Moj Bog!« je nadaljeval don Cesar. »Tedad vam bom dolžnik za krono in prestol? Kako naj vam dokažem svojo hvaležnost?«

»O tem bova še govorila,« je neprisiljeno dejala Favsta. »V tem trenutku nama bodi prva skrb, da spraviva podjetje v tek. Laliko si mislite, da to ne pojde brez vseh težav.«

»Rad vam verjamem,« se je nasmehnil Torero.

»Ponudila sem vam prijateljstvo in pomoč,« je povzela Favsta. »Preden sprejmete to dvoje, naj vam povem, kaj morem storiti za cilj, ki sem ga postavila pred vaše oči.«

»Gospa...«

»Vem,« ga je naglo prekinila Favsta, »sprejeli bi tudi, če vam ne bi ničesar povedala. A treba je, da veste. Poslušajte.«

Torero se je spoštljivo naklonil, sedel na svoj stol in dejal:

»Poslušam vas, gospa.«

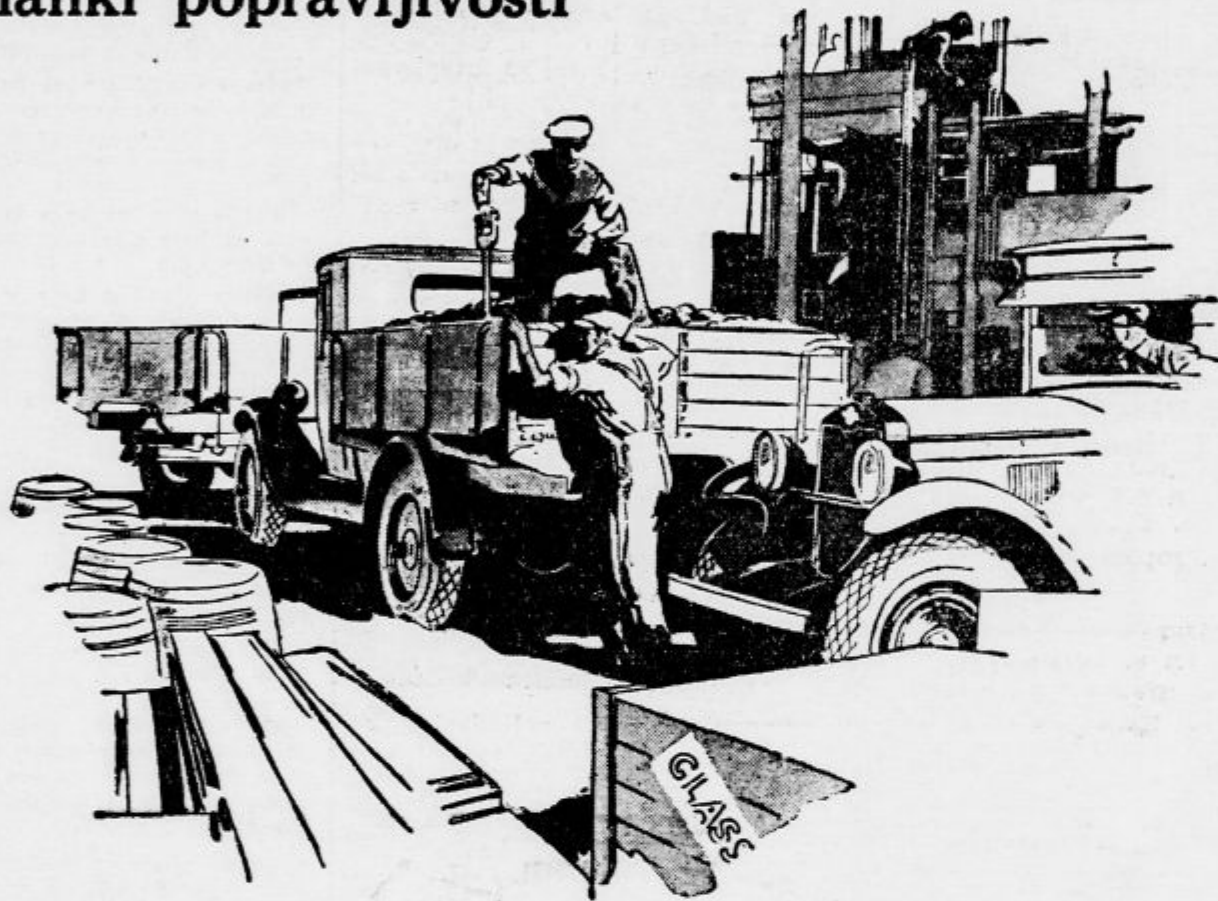
»Pred vsem je važen jutrišnji dan. Rekla sem vam, da bo kraljevska vojska strahovala vse mesto. Nastali bodo izgredi — tak načrt je priporočil kralju Espinosa. V boju, ki se bo razvil, vas mislijo ubiti. Toda povem vam: to se ne bo zgodilo. Porok sem vam, da ne. Zoper kraljevo vojsko se bo postavila moja vojska, ki sem jo zbrala za svoj denar.«

»To ste storili?« je zadržan vzkljknil Torero.

»Da.«

»A zakaj?«

Chevrolet tovorni avtomobil, sloveč po svoji zanesljivosti in lahki popravljivosti

ima zdaj še to veliko odliko, da je njegov motor zgrajen na šest cilindrov.

Pri avtobusnih družbah, prevoznih podjetjih, v veliki trgovini in pri blagovnih skladiščih se je uveljavil solidni sloves tovrnega avtomobila Chevrolet, ki je idealno vozilo tako glede hitrosti kakor ekonomičnega prevoza — ker je absolutno zanesljiv in je sleherni defekt lahko in naglo popravljiv.

Bolj od vsakega drugega motornega vozila mora biti tovorni avto naglo popravljiv; zakaj voz, ki mora teden dni čakati na reparaturo, je nevšečen in povzroča nepotrebne troške, vrhu tega pa pomeni še izgubo v trgovskem poslovanju.

Ta priljubljeni tovorni avto pa ima razen teh odlik še novo vrolino: šestcilindrski motor. S tovrnim avtom Chevrolet 1929 bo baš za-

rad njegovega novega motorja lastnik še posebno zadovoljen. Hitrejši je in močnejši in pripelje večje tovore v krajšem času na mesto; zato lahko napravi več voženj, vrhu tega pa vsakič naloži večji tovor.

V svojem poslu morate rabiti moderna prevozna sredstva, ki vam nosijo večje dobičke. Zastopnik Chevroleta vam pri tem lahko pomaga. Rade volje vam bo dal na razpolago voz za poskusne vožnje, da si preračunate, koliko vas stane prevažanje blaga s tovrnim avtom Chevrolet. Pokazal vam bo tudi razne tipe karoserij, da si med njimi izberete ono, ki ustreza zahtevam vaše trgovske stroke.

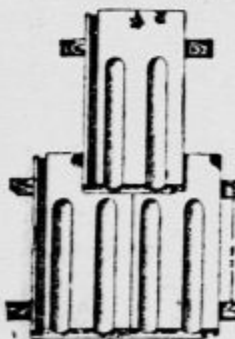
CHEVROLET TOVORNI AVTO

CHEVROLET — PONTIAC — OLDSMOBILE — OAKLAND — BUICK — VAUXHALL — LA SALLE
CADILLAC — CHEVROLET TOVORNI AVTI — G. M. C. TOVORNI AVTI
FISHERJEVE KAROSERIJE

PROIZVODI GENERAL MOTORS

Samo iz originalne
Jugobanat-patent-moke
se dobiva najboljše pecivo!

Opekarna F. P. VIDIC & Komp
Ljubljana, Prešernova ulica

Tovarniška zaloga stavbnega materiala, krasnih lončenih peči in štedilnikov, čeških emajliranih belih ploščic za štedilnike in obložitev sten, češke šamotne opeke itd. — nudi v poljubnih množinah prvovrstne —

— zarezane strešnike —

Pravilno žgano gosto blago, prezirno dobro in se ne lušči; ker ne vsebuje apna, tudi ne vsrkava tako vode kakor nekateri drugi izdelki. — Prekrije ravno kakor bobrovec, ter se doseže dobro zaprto streho in gost strešni krov.

! LUTZ in MONOLIT peči. ŠAMOTEŽ
najcenejša, prvovrstna Samota za peči in štedilnike

Elektromotorji **CONZ Altona Bahrenfeld**
Ing. **GUZELJ**, Ljubljana VII., Jernejeva c. 5
telefon stv. 3252

Ribiči čas je, da se opremita za ribolov
kar Vam nudi bogata izbira
F. K. KAISER, puškar, LJUBLJANA
Kongresni trg št. 4.

krepi in zdravi
ŽELODEC
LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII.

Muha prinaša bolezen

Kadarkoli ti muha prileti v hišo, z njo prileti tudi kal bolezn. V nekoliko minutah jo moreš osvoboditi od bolezni, če jo osvobodiš — s Flitom — od okuženih muh in komarjev. Flit prodira v razpokline, kjer se skrivajo in zaredijo ščurki, stenice, mravlje in druga gomad ter uničuje njih in njihova jajca. Za insekte smrtonosen — za tebe neškodljiv. Ne pusti madežev.

Ne zamenjaj ga z nobenim drugim produktom, njegova ubijalna moč osigura mi prednost. Nabavi ga z brizgalnico še danes.

Iščite: OPEL AUTOMOBILE
za **Din 36.000** —
NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU!

Išče se
ključavničar
za popravilo bencinskih motorjev in
3 vodje za jamske bencin. lokomotive
Prijavijo se naj pri T. p. d. rudnik Laško 7633

Zastoj Vam pošljemo na ogled eno številko ilustrirane revije
Domači prijatelj
in
Naš obzor
Pišite dopisnico na upravo, Ljubljana, Miklošičeva c. 13.

Kupujte „Zvezdanko“!

Potnik

za mariborsko oblast v proviziji, pozneje proti nastavitvi, se išče za velik špecerijski predmet. Samo dobro vpeklani, verzirani reflektanti, kavcije zmožni, naj pošljejo svoje ponudbe do 10. t. m. na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro: »M. N. O. 6936.« 7632

VELIKI SEJEM KOLES

»Ljubljanski dvor«, Pražakova ulica 19.

Najzadovoljeješe uporabljate za mesto in vas kolesa svetovno znanih znamk
Tudi na obroke!
„DÜRKOPP“ Tudi na obroke!
„Tehnik“ JOSIP BANJAI
»Ljubljanski dvor« LJUBLJANA Pražakova ul. 19.
v neposredni bližini glavnega kolodvora